

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การพัฒนาแผนงานบูรณาการป้องกัน ปราบปราม
และบำบัดรักษายาเสพติดเพื่อบรรลุผลสัมฤทธิ์

จัดทำโดย นายทิพเมษฐ์ สังขวรรณะ
รหัส 9764

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม รุ่นที่ 97
วิทยาลัยนักบริหาร สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ.
ประจำปี 2566
ลิขสิทธิ์ของสำนักงาน ก.พ.

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การพัฒนาแผนงานบูรณาการป้องกัน ปราบปราม
และบำบัดรักษายาเสพติดเพื่อบรรลุผลสัมฤทธิ์

จัดทำโดย นายทิพเมษฐ์ สังขวรรณะ
รหัส 9764

หลักสูตรนักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม รุ่นที่ 97
วิทยาลัยนักบริหาร สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ.

ประจำปี 2566

รายงานนี้เป็นความคิดเห็นเฉพาะบุคคลของผู้ศึกษา

(หน้าอนุมัติ)
สำนักงาน ก.พ.

เอกสารรายงานการศึกษาส่วนบุคคลนี้ อนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม ของสำนักงาน ก.พ.

นายวีระชัย นาควิบูลย์วงศ์
อาจารย์ที่ปรึกษา

นายชาญเชาวน์ ไชยานุกิจ
อาจารย์ที่ปรึกษา

นางสาวสุชาดา ไทยบรรเทา
อาจารย์ที่ปรึกษา

บทสรุปผู้บริหาร

รายงานการศึกษาส่วนบุคคลเรื่อง การพัฒนาแผนงานบูรณาการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษา ยาเสพติดเพื่อบรรลุผลสัมฤทธิ์ จัดทำโดย นายทิพเมษฐ์ สังขวรรณะ รหัส 9764 หลักสูตรนักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม รุ่นที่ 97 วิทยาลัยนักบริหาร สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ประจำปี 2566 ภายใต้วิสัยทัศน์ “ผู้นำในการบูรณาการเพื่อพัฒนาและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของประเทศไทย” โดยรายงานการศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาแผนงานบูรณาการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษา ยาเสพติด ซึ่งเป็นแผนงบประมาณ ในลักษณะบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ ให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ คือ “ให้เด็ก เยาวชน ผู้ใช้แรงงานและประชาชนกลุ่มเสี่ยงมีภูมิคุ้มกันภัยจากยาเสพติด และไม่ไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยจัดให้มีกลไกวางแผนป้องกัน แก้ไขปัญหา และช่วยเหลือประชาชนอย่างเป็นระบบ ปราบปราม จับกุมผู้ผลิต ผู้มีอิทธิพล และเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทุกราย สร้างความร่วมมือกับต่างประเทศในการควบคุมและสกัดกั้นยาเสพติด รวมทั้งบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด สร้างการยอมรับและให้โอกาสทางสังคมให้สามารถกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้ตามปกติ รวมทั้งติดตามการช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดรักษาอย่างเป็นระบบ”

“ยาเสพติด” เป็นปัญหาสำคัญระดับชาติที่รัฐบาลทุกยุคทุกสมัยถือเป็นนโยบายที่ต้องเร่งดำเนินการแก้ไขอย่างจริงจัง เนื่องจากส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งด้านการเมืองและความมั่นคงของประเทศ โดยก่อนปีงบประมาณ 2560 รัฐบาลให้หน่วยงานรับผิดชอบเสนอแผนงาน/โครงการและงบประมาณโดยตรง ซึ่งปัญหาที่พบคือ ต่างคนต่างทำแบบแยกส่วน ขาดความเชื่อมโยงส่งต่อกันของแผนงาน/โครงการ ระหว่างช่วงดำเนินการ ต้นน้ำ (ด้านปราบปราม) กลางน้ำ (ด้านป้องกัน) และปลายน้ำ (ด้านบำบัดรักษาฟื้นฟูช่วยเหลือ)

ในปีงบประมาณ 2559 รัฐบาลเห็นว่าการแก้ปัญหายาเสพติดยังไม่สามารถวัดผลสัมฤทธิ์ได้เป็นรูปธรรม จึงได้กำหนดแผนงานบูรณาการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด เพื่อเป็นกรอบในการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2560 ซึ่งเป็นปีงบประมาณแรกที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันจัดทำงบประมาณในลักษณะบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ และดำเนินการต่อเนื่อง โดยมีเกณฑ์สำคัญคือการบูรณาการระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อดำเนินการร่วมหรือส่งต่อกิจกรรมของหลายกระทรวง ในลักษณะของทำงานแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (Agenda) โดยเป็นเครื่องมือที่กำหนดทิศทางการบูรณาการ ประเด็นการบูรณาการ เป้าหมาย ตัวชี้วัด หน่วยงานเจ้าภาพหลัก หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และกลไกดำเนินงาน เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ โดยรัฐบาลได้ให้ความสำคัญสนับสนุนงบประมาณผ่านแผนบูรณาการฯ ต่อเนื่องมาโดยตลอดจนถึงปัจจุบัน

ในห้วงปี 2561-2563 สำนักงบประมาณ ได้มอบหมาย บริษัท ทริส คอร์ปอเรชั่น จำกัด ทำการศึกษา วิเคราะห์และประเมินแผนงานบูรณาการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์หรือประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้จ่ายงบประมาณ ทั้งก่อนจัดสรรงบฯ ขณะใช้จ่ายงบฯ และ หลังการใช้จ่ายงบประมาณ การศึกษาวิเคราะห์และประเมินแผนงานบูรณาการป้องกัน ปราบปราม และบำบัด รักษาผู้ติดยาเสพติด โดยใช้กรอบแนวคิดในการประเมินผลแบ่งออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ การติดตามและประเมินผล ระดับแผนงานบูรณาการฯ และติดตามและประเมินผลแผนงานโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการฯ จากรายงาน ผลการศึกษาพบปัญหาที่ส่งผลให้แผนแผนงานบูรณาการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด ยังไม่สามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดได้จริง

ดังนั้น การขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษา ยาเสพติด ซึ่งเป็นแผน งบประมาณในลักษณะบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ ให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ มุมมองในฐานะตำแหน่งเป้าหมาย ตำแหน่งรองเลขาธิการ ป.ป.ส. มีข้อเสนอแนวทางแก้ไข คือ การใช้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตาม ยุทธศาสตร์ การใช้กรอบความคิดนโยบายจากประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ.2564 (ผู้เสพ ผู้ค้า ตัวยา มาตรการ และการจัดการ) และการใช้หลักการบูรณาการเพื่อการใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ.2564 (บุคคลเป้าหมาย พื้นที่ปฏิบัติการ มาตรการ กลไก และการส่งต่อ) โดยดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำงบประมาณ รายจ่ายบูรณาการ เป็นแผนระยะสั้น (1 ปี) ในลักษณะ Quick Win แผนระยะกลาง (2-3 ปี) ที่มีการทบทวน ประเมินผล และต่อยอด ปรับเปลี่ยนแผนงาน/โครงการ และแผนระยะยาว (4-5 ปี) ที่เป็นการขับเคลื่อน เชิงคุณภาพ ยกกระตือรือร้นการดำเนินการเชิงยุทธศาสตร์ มีเป้าหมายที่คาดหวังคือ แผนบูรณาการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษา ยาเสพติด ซึ่งเป็นนโยบายสำคัญเร่งด่วนของรัฐบาล บรรลุเป้าหมายผลสัมฤทธิ์ คือ ทำให้ปัญหา ยาเสพติดได้รับการแก้ไขจนไม่ส่งผลกระทบต่อ การบริหารและพัฒนาประเทศ

ทั้งหมดนี้ ผู้ทำการศึกษาได้ตระหนักในบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารระดับสูง ซึ่งจำเป็นต้องอาศัย ความรู้ ความสามารถ สมรรถนะหลักหลายด้านที่จะมาช่วยเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งอธิบายไว้ในบทการศึกษาแล้ว เพื่อให้สามารถดำเนินการได้ตามวิสัยทัศน์ที่ผู้ทำการศึกษา กำหนดไว้ คือ เป็นผู้นำในการบูรณาการเพื่อพัฒนาและขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ของประเทศไทย

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการศึกษาส่วนบุคคลเรื่อง การพัฒนาแผนงานบูรณาการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษา ยาเสพติดเพื่อบรรลุผลสัมฤทธิ์ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรนักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม รุ่นที่ 97 ดำเนินการโดยวิทยาลัยนักบริหาร สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ประจำปี 2566 ซึ่งสำเร็จลุล่วงด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด ผู้ศึกษาจึงขอขอบคุณสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ รวมถึงบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการจัดการหลักสูตร นบส. 1 รุ่นที่ 97 ที่ได้ดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรและอำนวยความสะดวกในต่าง ๆ จนการศึกษาฝึกอบรมประสบความสำเร็จและบรรลุตามวัตถุประสงค์เป็นอย่างดี

การจัดทำรายงานฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี โดยได้รับคำแนะนำ ปรีกษา และข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์จากอาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์วิระชัย นาควินุลย์วงศ์ อาจารย์ชาญเชาวน์ ไชยานุกิจ และอาจารย์สุชาติ ไทยบรรเทา การเปิดการฝึกอบรมและบรรยายพิเศษหัวข้อ “ความท้าทายของผู้บริหารยุคใหม่” จากเลขาธิการ ก.พ. นายปิยวัฒน์ ศิวรักษ์ รวมทั้งได้รับคำแนะนำหลักสูตรโครงการฝึกอบรม จากผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน รักษาการในตำแหน่งที่ปรึกษาระบบราชการ นางอรวรรณ คงธนขันติธร และการแนะนำหลักเกณฑ์ เงื่อนไขกระบวนการเรียนรู้ของหลักสูตร รายละเอียดกิจกรรมต่างๆ และแนวทางในการจัดทำรายงานตามที่สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนกำหนด จากผู้อำนวยการวิทยาลัยนักบริหาร นายอริยะ สกุลแก้ว ผู้ศึกษาจึงขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ และผู้บริหารทุกท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

สุดท้ายนี้ ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณ ท่านเลขาธิการ ป.ป.ส. นายวิชัย ไชยมงคล และรองเลขาธิการ ป.ป.ส. นายธนากร คัยนันท์ ที่อนุญาตให้ผู้ศึกษาได้เข้ารับการศึกษหลักสูตร นบส. 1 รุ่นที่ 97 ซึ่งเป็นหลักสูตรที่ให้ความรู้ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเอง ต่อหน่วยงาน ประเทศชาติ และประชาชนได้อย่างดี และขอขอบคุณที่ปรึกษา สำนักงาน ป.ป.ส. นายเพิ่มพงษ์ เชาวลิต ที่ปรึกษา สำนักงบประมาณ นายอภิชาติ รัตนราศรี นายธีรภัทร จันทการ ผู้อำนวยการกองความมั่นคงภายในประเทศ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ และผู้อำนวยการกองกฎหมาย สำนักงาน ป.ป.ส. นายอำนาจ เหล่ากอที่ ที่กรุณาให้การสนับสนุนข้อมูลและคำแนะนำสำหรับการจัดทำรายงานฉบับนี้เป็นอย่างดียิ่ง

นายทิพเมษฐ์ สังขวรรณะ

15 พฤษภาคม 2566

สารบัญ

บทสรุปผู้บริหาร	ง-จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ซ
สารบัญภาพ	ฅ
1. วิสัยทัศน์ของตำแหน่งเป้าหมาย	1
1.1 การวิเคราะห์บริบทและทิศทางเชิงยุทธศาสตร์ของส่วนราชการ	1
1.2 ตำแหน่งรองอธิบดีที่เป็นเป้าหมาย	12
1.3 กำหนดวิสัยทัศน์ของตำแหน่งเป้าหมาย	14
2. ข้อเสนอเพื่อขับเคลื่อนนโยบายการปฏิบัติ	16
2.1 การกำหนดประเด็นการศึกษา	16
2.2 การกำหนดข้อเสนอเชิงนโยบาย	19
2.3 ภาวะผู้นำเพื่อการขับเคลื่อนข้อเสนอ	35
3. แผนพัฒนาตนเอง	36
3.1 การวิเคราะห์ตนเอง	36
3.2 การวางแผนพัฒนาตนเอง	37
3.3 ผลการพัฒนาตนเอง	37
บรรณานุกรม	38
ภาคผนวก	39
- ผนวก 1 : กรอบแนวคิดในการประเมินผลแผนบูรณาการการป้องกันปราบปราม และบำบัดรักษายาเสพติด ห้วงปี 2561-2563	40-42
- ผนวก 2 : ข้อเสนอในการยกระดับแผนบูรณาการป้องกันปราบปราม และบำบัดรักษาปัญหา ยาเสพติด	43-47
- ผนวก 3 : ตารางแผนพัฒนาตนเอง IDP 1 – IDP 5	48-59
ประวัติผู้เขียนรายงานการศึกษาส่วนบุคคล	60-61

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ (SWOT Metrix) ของแผนบูรณาการฯ	20
ตารางที่ 2	ปัจจัยที่ส่งผลให้สำเร็จและล้มเหลวของการดำเนินการตามข้อเสนอ	33
ตารางที่ 3	ผลการประเมินทักษะโดยรวม	36
ตารางที่ 4	การวิเคราะห์ตนเอง	48-50
ตารางที่ 5	ความรู้ ทักษะ ความสามารถและคุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับตำแหน่งเป้าหมาย	51
ตารางที่ 6	แผนพัฒนารายบุคคล : ระยะเวลา 2 ปี	52-57
ตารางที่ 7	แผนพัฒนารายบุคคล : ระหว่างฝึกอบรม นบส. 2 เดือน	58-59
ตารางที่ 8	ผลการพัฒนาตนเอง : ระหว่างฝึกอบรม นบส. 2 เดือน	60-61

สารบัญภาพ

ภาพที่ 1	การแบ่งส่วนราชการภายใน สำนักงาน ป.ป.ส.	1
ภาพที่ 2	ความสอดคล้องเชื่อมโยงของแผน 3 ระดับ ด้านความมั่นคง ประเด็นยาเสพติด	3
ภาพที่ 3	องค์กรหรือกลไกขับเคลื่อนการป้องกันปราบปรามและแก้ไขปัญหาเสพติดแต่ละระดับ	4
ภาพที่ 4	โครงสร้างกลไกการติดตามและประเมินผล	11
ภาพที่ 5	ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์	22
ภาพที่ 6	เปรียบเทียบงบประมาณก่อนและขณะใช้แผนบูรณาการยาเสพติด ปีงบประมาณ 2556-2566	23
ภาพที่ 7	ผลการประเมินแผนบูรณาการฯ 5 ด้าน	25
ภาพที่ 8	ผังระบบปฏิบัติการที่ 1 การจัดการต่อผู้เสพยาอย่างครบวงจร	27
ภาพที่ 9	ผังระบบปฏิบัติการที่ 2 การดำเนินการต่อผู้เสพยาโดยศาล	28
ภาพที่ 10	ผังระบบปฏิบัติการที่ 3 ระบบการปราบปรามเครือข่ายการค้ายาเสพติดและ ทรัพย์สินตามกรอบใหม่	29
ภาพที่ 11	ผังระบบปฏิบัติการที่ 4 ระบบดำเนินการต่อตัวยาเสพติดในกรอบใหม่	30
ภาพที่ 12	ผังระบบปฏิบัติการที่ 5 การใช้มาตรการทางเลือกใหม่ในการจัดการกับผู้เสพยา	31

1. วิสัยทัศน์ของตำแหน่งเป้าหมาย

(ข้อมูลส่วนบุคคลไม่เผยแพร่)

2. ข้อเสนอเพื่อขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ

2.1 ประเด็นการศึกษา

“การพัฒนาแผนงานบูรณาการป้องกัน ปรามปราม และบำบัดรักษายาเสพติดเพื่อบรรลุผลสัมฤทธิ์”

วัตถุประสงค์ : เพื่อพัฒนาแผนงานบูรณาการป้องกัน ปรามปราม และบำบัดรักษายาเสพติด ให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ ในมิติด้านความสอดคล้อง ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ผลกระทบ และความยั่งยืน โดยขับเคลื่อนในฐานะ เป็นหน่วยงานเจ้าภาพแผนบูรณาการฯ”

2.1.1 ปัญหา ความท้าทาย หรือความสำคัญของการพัฒนาที่เลือกศึกษา

ยาเสพติด เป็นภัยร้ายแรงต่อสังคมไทยและประเทศชาติอย่างยิ่ง เป็นปัญหาเชิงโครงสร้างก่อให้เกิด ปัญหาสังคม มีผลเสียต่อบุคคล ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ ทำให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพของ ประชากร สถาบันทางสังคมและความมั่นคงของชาติอีกด้วย การแพร่ระบาดของยาเสพติดมีความรุนแรงและ ขยายตัวเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ในทุกกลุ่มเป้าหมาย ทุกเพศทุกวัย การแพร่ระบาดของปัญหายาเสพติดมีความ รุนแรงมีการเพิ่มขึ้นอย่างมากของปริมาณการผลิต การค้าและการจำหน่าย (Supply) รวมทั้งมีการพัฒนา ตัวยา ส่วนผสมของยาเสพติดรูปแบบใหม่เพื่อให้บริการและตอบสนองความต้องการของผู้เสพ (Demand) แต่ละประเภท มีจำนวนและสัดส่วนเพิ่มสูงขึ้น ทั้งนี้ สถานการณ์ช่วงหลังเกิดการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น เกิดรูปแบบใหม่ ๆ ของการค้ายาเสพติด เช่น การใช้เทคโนโลยี ติดต่อสื่อสารการเงิน ของทางออนไลน์ควบคู่กับการใช้ระบบโลจิสติกส์ และพัสดุภัณฑ์ เพื่อขนส่งลำเลียงและ กระจายยาเสพติดไปสู่กลุ่มผู้เสพซึ่งส่วนใหญ่เป็นเด็กและเยาวชนได้รวดเร็วและมากขึ้น และดวยอุปกรณ์ในการ ผลิตที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น เคมีภัณฑ์และสารตั้งต้นที่สามารถดัดแปลงจากสารเคมีที่ใช้ในด้านอุตสาหกรรม ทำให้ราคายาเสพติด ถูกลง ผู้ที่เสพยาเสพติด ในปริมาณมากติดต่อกันเป็นเวลานาน เกิดอาการประสาทหลอน คลุ้มคลั่ง อาจทำร้ายตัวเองและผู้อื่น และเกิดผู้เสพยาใหม่เขาสู่วงจรยาเสพติดอย่างต่อเนื่องและมากขึ้น

เพื่อให้การป้องกัน ปรามปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติดเป็นไปอย่างมีเอกภาพ ความต่อเนื่อง กระบวนการในการดำเนินการอย่างเป็นระบบและประสิทธิภาพอันจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่เศรษฐกิจ สังคม ความสงบเรียบร้อย และความมั่นคงของรัฐ คณะกรรมการ ป.ป.ส. จึงได้พิจารณาเห็นชอบให้ใช้ **แผนงานบูรณาการ ป้องกัน ปรามปราม และบำบัดรักษายาเสพติด** ที่เกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ.2561 ตามมาตรา 31 (เพื่อประโยชน์ในการจัดทำงบประมาณบูรณาการ โดยให้มีการจัดทำแผนบูรณาการ ประกอบด้วย เป้าหมายร่วม วัตถุประสงค์ งบประมาณที่ต้องใช้ดำเนินการ ระยะเวลาดำเนินการที่ชัดเจน สามารถ วัดผลสัมฤทธิ์ได้ รวมทั้งภารกิจของหน่วยรับงบประมาณที่เป็นเจ้าภาพหลัก/หน่วยรับงบประมาณที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความรวดเร็ว ประหยัด ลดความซ้ำซ้อน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ผู้อำนวยการ สำนักงบประมาณกำหนด โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี) และตามมาตรา 32 (เมื่อคณะรัฐมนตรี อนุมัติ

แผนบูรณาการแล้ว การจัดทำงบประมาณ ตามแผนงานบูรณาการ ให้เป็นไปตาม หลักเกณฑ์ และวิธีการที่ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณกำหนด) โดยมีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด (พ.ศ.2566-2570) และประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ.2564

แผนงานบูรณาการเป็นแผนงบประมาณในลักษณะบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ เป็นแผนงานที่กำหนดมาจากนโยบายที่มีความสำคัญเร่งด่วนของรัฐบาล มีความจำเป็นต้องบูรณาการระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการประสานกิจกรรมของหลายกระทรวงในการดำเนินงานร่วม ลดความซ้ำซ้อน โดยบรรลุเป้าหมายและภารกิจร่วมกันในลักษณะของทำงานแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (Agenda) ที่ต้องดำเนินงานระหว่างกระทรวง และต้องใช้หลาย ๆ หน่วยงาน (Function) ในการทำงานให้สำเร็จเพื่อให้สัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมาย เป็นไปตามนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด (พ.ศ. 2566 - 2570) ที่จัดทำขึ้นตามประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ.2564 มาตรา 3 ในการถ่ายทอดเจตนารมณ์และเป้าหมายอย่างประสานสอดคล้องตั้งแต่ระดับนโยบาย ระดับส่วนกลางไปสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ โดยอาศัยกลไกการบริหารจัดการแต่ละระดับในการกำกับ ควบคุม การวางมาตรการ แผนงาน โครงการ และวงเงินงบประมาณของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้เป็นไปตามกรอบทิศทางของนโยบายและแผนฯ เพื่อความเป็นเอกภาพและมีประสิทธิภาพ ยึดหลักความรับผิดชอบร่วมกัน มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ ตามเป้าหมายที่เป็นรูปธรรม ดำเนินการติดตามประเมินผลตั้งแต่ระดับนโยบาย ระดับภารกิจ ระดับพื้นที่ พร้อมทั้งมีการสำรวจความพึงพอใจของประชาชนต่อการดำเนินงานป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยสำนักงาน ป.ป.ส. ซึ่งเป็นหน่วยงานเจ้าภาพแผนบูรณาการ ดำเนินการรวบรวมข้อมูล ประมวลผล วิเคราะห์ และจัดทำรายงานผลการดำเนินงาน ผลการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด เสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้รับทราบอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง และให้เสนอรายงานพร้อมด้วยข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรีต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา

2.1.2 สภาพปัญหาที่ผ่านมาและแนวโน้มของปัญหาในอนาคต และผลกระทบที่เกิดขึ้น

รัฐบาลที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบันให้ความสำคัญกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยกำหนดเป็นนโยบายสำคัญเร่งด่วน เนื่องจากส่งผลกระทบต่ออย่างรุนแรงและในวงกว้างต่อบุคคล ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศ ในด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยให้หน่วยงานรับผิดชอบเสนอของงบประมาณโดยตรง ซึ่งปัญหาที่พบคือ 1) ต่างคนต่างทำแบบแยกส่วน ไม่สามารถวัดผลสัมฤทธิ์เชิงปริมาณเชิงคุณภาพที่มีหลักฐาน 2) ขาดการกำหนดเป้าหมายสำคัญ ผลลัพธ์ ตัวชี้วัดร่วม 3) งบบฯ ซ้ำซ้อน และ 4) แผนงาน/โครงการ ขาดความเชื่อมโยงส่งต่อกัน ระหว่างช่วงดำเนินการ ต้นน้ำ (ด้านปราบปราม) กลางน้ำ (ด้านป้องกัน) และปลายน้ำ (ด้านบำบัดรักษาฟื้นฟูช่วยเหลือ)

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 รัฐบาลเห็นว่าการแก้ไขปัญหายาเสพติดยังไม่สามารถวัดผลสัมฤทธิ์ได้เป็นรูปธรรม จึงกำหนดแผนงานบูรณาการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด เพื่อเป็นกรอบในการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2560 ซึ่งเป็นปีงบประมาณแรกที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันจัดทำงบประมาณในลักษณะบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ โดยมีเกณฑ์สำคัญ ดังนี้ 1) บูรณาการดำเนินการร่วมหรือส่งต่อกิจกรรมของหลายกระทรวง 2) ลดความซ้ำซ้อน เพิ่มประสิทธิภาพ เพิ่มประสิทธิผล ลดผลกระทบ ไม่พึงประสงค์และสร้างความยั่งยืน 3) บรรลุเป้าหมายและภารกิจร่วมกันระหว่างกระทรวง ต้องใช้หลาย ๆ หน่วยงาน (Function) ในลักษณะทำงานแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (Agenda) 4) เป็นเครื่องมือที่กำหนดทิศทางการบูรณาการ ประเด็นการบูรณาการ เป้าหมาย ตัวชี้วัด หน่วยงานเจ้าภาพหลัก หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และกลไกดำเนินงาน และ 5) เป็นเครื่องมือในการจัดสรรงบประมาณให้มีความคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตาม แผนงานบูรณาการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษา ผู้ติดยาเสพติด ยังประสบปัญหาที่ส่งผลให้ไม่สามารถบรรลุเป้าหมายระดับผลสัมฤทธิ์ได้ โดยได้วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ (SWOT Metrix) การดำเนินงานของแผนบูรณาการฯ มีผลดังนี้

จุดแข็ง Strength	จุดอ่อน Weakness
1. การปรับตัวของภาครัฐในยุคดิจิทัลและการบริหารจัดการภาครัฐแบบบูรณาการ 2. เป็นวาระแห่งชาติมียุทธศาสตร์ โครงสร้างกลไกสั่งการ อำนวยการ และปฏิบัติ ตั้งแต่ระดับประเทศ - พื้นที่ 3. ประมวลกฎหมายยาเสพติด ยกระดับการปฏิบัติ	1. ทุกภาคส่วนยังขาดการทำงานเป็นเอกภาพ สอดประสาน ส่งต่อกัน 2. แผนบูรณาการ บางส่วนไม่มีกลไกการอำนวยการ สนับสนุนและส่งต่อกลุ่มเป้าหมาย/ ไม่ได้ร่วมกันผลักดัน กลยุทธ์หรือความสำเร็จร่วม (Joint KPIs)
โอกาส Opportunity	อุปสรรค Treat
1. เลือกตั้งใหม่ นโยบายพรรค/ รัฐบาล สนองประชาชน 2. ใช้เทคโนโลยี สนับสนุนงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น 3. ภาคประชาสังคม/ประชาชนให้ความสำคัญมีส่วนร่วม	1. สถานการณ์ยาเสพติดโลก เอเชีย ไทยรุนแรง ซ้ำซ้อน 2. ความผันผวนไม่แน่นอน VUCA (การเมือง เศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี สภาพแวดล้อม) 3. เป็นปัญหาเชิงโครงสร้างต้องแก้ไขหลายเรื่องพร้อมกัน

ตาราง 1 วิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ (SWOT Metrix) ของแผนบูรณาการฯ

2.1.3 ความสำคัญจำเป็นในการพัฒนาแผนบูรณาการฯ

แผนงานบูรณาการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษา ยาเสพติด เป็นแผนงบประมาณในลักษณะบูรณาการเชิงยุทธศาสตร์ มีวัตถุประสงค์เพื่อ “ให้เด็ก เยาวชน ผู้ใช้แรงงาน และประชาชนกลุ่มเสี่ยงมีภูมิคุ้มกันภัยจากยาเสพติด และไม่ไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด โดยจัดให้มีกลไกวางแผนป้องกัน แก้ไขปัญหา และช่วยเหลือประชาชนอย่าง เป็นระบบ ปราบปราม จับกุมผู้ผลิต ผู้มีอิทธิพล และเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดทุกราย สร้างความร่วมมือกับต่างประเทศในการควบคุมและสกัดกั้นยาเสพติด รวมทั้งบำบัดรักษา

และฟื้นฟู สมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด สร้างการยอมรับและให้โอกาสทางสังคม ให้สามารถกลับไปใช้ชีวิตในสังคม ได้ตามปกติรวมทั้งติดตามการช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดรักษาอย่างเป็นระบบ ”

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (สำนักงาน ป.ป.ส.) ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ซึ่งเป็นคณะกรรมการฯ ที่รับผิดชอบการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ในด้านยาเสพติดของประเทศ รวมถึงเป็นฝ่ายเลขานุการของศูนย์อำนวยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดแห่งชาติ (ศอ.ปส.) มีหน้าที่อำนวยการประสานเชื่อมโยงมาตรการต่างๆ ให้ขับเคลื่อนได้สอดคล้อง และส่งต่อกันอย่างเป็นระบบ เพื่อขับเคลื่อนการแก้ไขสถานการณ์ปัญหาเสพติดที่เป็นปัญหาเชิงโครงสร้างมีความซับซ้อน ที่ต้องใช้มาตรการในแก้ไขที่อาศัยการขับเคลื่อนแก้ไขปัญหาทั้งภายในและภายนอกประเทศ ความร่วมแรงร่วมใจจากหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ในทุกมาตรการ โดยเฉพาะมาตรการบริหารจัดการอย่างบูรณาการ ที่ต้องมีการบริหารจัดการแผนงาน/โครงการของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชนสังคมให้เกิดเอกภาพ มีเป้าหมายในทิศทางเดียวกัน จึงให้ความสำคัญกับพัฒนาแผนบูรณาการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษาเสพติด มาโดยตลอด

2.2 การกำหนดข้อเสนอเชิงนโยบาย

2.2.1 หลักการ แนวคิด ที่ใช้เป็นกรอบหรือแนวทางในการจัดทำข้อเสนอ

(1) กรอบความคิดประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ.2564 มีกรอบความคิดใหม่ที่สำคัญ 5 ประการที่จะส่งผลต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติด ประกอบด้วย

(1.1) เกี่ยวกับผู้เสพ มีกรอบความคิด ดังนี้

- มองการแก้ปัญหาผู้เสพในเชิงลดผลกระทบต่อสังคม ชุมชน เป็นสำคัญ
- มีหลักการแก้ปัญหาผู้เสพเป็นรายคน แบบปัจเจกบุคคล ไม่เหมารวมวิธีการแก้ไขปัญหาลงจึงให้ความสำคัญในการหาข้อมูลรายบุคคลอย่างมาก
- มองการแก้ปัญหาผู้เสพโดยยึดหลักสาธารณสุขและต่อยอดไปสู่การแก้ไขปัญหาระดับพื้นฐาน ไม่ใช่มองเป็นปัญหาเชิงอาชญากรรม
- ใช้ระบบสมัครใจของผู้เสพเป็นหลัก การจับกุมผู้เสพตามกฎหมายเป็นแนวทางรองและมีเงื่อนไข ได้แก่ ผู้ไม่ยินยอมบำบัดโดยสมัครใจ ผู้ที่ก่ออันตรายแก่ผู้อื่นและสังคม ผู้ที่ก่ออันตรายที่เกิดจากโรคจิตและประสาท และมีอาการทางจิตและประสาท

(1.2) เกี่ยวกับผู้ค้า มีกรอบความคิดสำคัญ ได้แก่

- เน้นการปราบปรามผู้ค้ารายสำคัญ การปราบปรามเครือข่าย องค์กรอาชญากรรม ผู้จ้างวาน นายทุน ผู้บงการ และผู้มีความผิดร้ายแรงตามเงื่อนไขของกฎหมาย
- เน้นที่พฤติการณ์มากกว่าปริมาณตัวยาที่จับได้

- เน้นการทำลายและตัดโครงสร้างทางการเงินของกลุ่มเครือข่าย โดยขยายเครื่องมือการสืบสวน ขยายอำนาจการตรวจสอบทรัพย์สิน โดยไม่ต้องเชื่อมโยงกับคดีอาญา การริบทรัพย์สินตามมูลค่า
- ปรับโทษความผิดตามฐานความผิดที่ได้กระทำเป็นขั้น ๆ ตามพฤติการณ์และพยานหลักฐานของเจ้าหน้าที่

(1.3) เกี่ยวกับตัวยา มีกรอบความคิด ได้แก่

- มองตัวยาเสพติดแบบยืดหยุ่นมากขึ้น ไม่ได้มองเป็นโทษแต่เพียงอย่างเดียว
- การนำตัวยาเสพติดไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ การแพทย์ และการเสริมรายได้ต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภาคชุมชน
- ตัวยาบางชนิด ที่ไม่ร้ายแรง สามารถเสพได้โดยถูกกฎหมาย
- มีความคล่องตัวในการปรับเปลี่ยนสถานะของตัวยาเสพติดได้คล่องตัวมากขึ้น

(1.4) เกี่ยวกับมาตรการ มีกรอบความคิดในมาตรการต่าง ๆ อย่างหลากหลาย ไม่จำกัดแบบที่ผ่านมาเพื่อให้สอดคล้องกับการแก้ไขปัญหาที่หลากหลายและซับซ้อน ได้แก่

- มาตรการต่อผู้เสพ ได้แก่ การดำเนินการต่อผู้เสพตามความเหมาะสมของแต่ละบุคคล ทั้งการบำบัดรักษาที่เหมาะสม การเสพอย่างถูกกฎหมายบางตัวยา การเบี่ยงเบนคดี การลดทอนความเป็นอาชญากรรม การลดอันตรายจากยาเสพติด การใช้การคุมประพฤติและวิธีการเพื่อความปลอดภัย ซึ่งเป็นเครื่องมือขึ้นกับปัจเจกบุคคลเป็นสำคัญ
- มาตรการต่อพื้นที่ ได้แก่ การประกาศพื้นที่ การบริหารจัดการพื้นที่พิเศษ
- มาตรการต่อการใช้อำนาจพิเศษ ได้แก่ การดำเนินการศึกษา วิจัย การลดอันตรายจากยาเสพติด การแก้ไขปัญหายาเสพติด ทั้งการปลูก ผลิต เสพ ครอบครอง ให้สามารถดำเนินการได้ โดยไม่ผิดกฎหมายในพื้นที่ที่ประกาศ

(1.5) เกี่ยวกับการจัดการ ได้แก่ การสร้างเอกภาพในการบริหารจัดการ โดยกำหนดกลไกให้มีความเป็นเอกภาพ การกำหนดให้มีแผนงานบูรณาการ ซึ่งจะมีผลต่อการบูรณาการในระดับต่าง ๆ

(2) หลักการบูรณาการเพื่อการใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติดอย่างมีประสิทธิภาพ มีหลักการบูรณาการ 5 ลักษณะด้วยกัน ดังนี้

(2.1) การบูรณาการบุคคลเป้าหมาย ได้แก่

- การบูรณาการต่อผู้เสพในฐานะปัจเจกบุคคล จะต้องมีการดำเนินการที่แตกต่างกันตามเงื่อนไขของแต่ละคน ซึ่งเริ่มต้นจากการคัดกรอง การจำแนกระดับการเสพติด การส่งเข้าบำบัดตามอาการเสพติด การช่วยเหลือฟื้นฟูสภาพทางสังคมตามความเหมาะสมของบุคคล การใช้วิธีทางกฎหมายที่เหมาะสม รวมทั้งการใช้มาตรการทางเลือกใหม่ ๆ ต่อผู้เสพ เช่น บุคคลใดควรใช้ Harm reduction บุคคลใด

ยังจำเป็นต้องพึ่งยาต่อไป บุคคลใดเป็นอันตรายต่อสังคมและชุมชน เป็นต้น การดำเนินการเฉพาะเหล่านี้จึงต้องใช้การบูรณาการร่วมกันอย่างมาก

- การบูรณาการต่อบุคคลที่เป็นผู้ค้าเป้าหมาย การดำเนินการต่อผู้ค้า ต้องการบูรณาการการทำงานอย่างมาก จึงจะสามารถรวบรวมพยานหลักฐานของหน่วยต่าง ๆ ได้ตามที่ปรากฏในประมวลกฎหมายยาเสพติด

(2.2) การบูรณาการพื้นที่ปฏิบัติการ ในแต่ละพื้นที่จะประกอบด้วยบุคคลที่มีบทบาท พฤติการณ์ที่แตกต่างกัน ทั้งที่เป็นผู้ค้าระดับต่าง ๆ เป็นผู้ใช้/เริ่มใช้ ผู้เสพ ผู้เสพยา ผู้ติดเรื้อรัง ผู้ติดที่ส่งผลกระทบต่อผู้มีอาการทางจิต ผู้ใช้ยาที่ถูกกฎหมาย ผู้ปลูกพืชเสพยา ผู้ใช้ยาเสพยาบำบัดรักษา หมอพื้นบ้านที่ใช้ยาเสพยาบำบัดรักษา กลุ่มชุมชนที่ใช้ประโยชน์จากยาเสพยา ฯลฯ แต่ละกลุ่มบุคคลเหล่านี้ จำเป็นต้องมีมาตรการ แนวทาง และกลยุทธ์ ความเร่งด่วน ความจำเป็น และจัดลำดับในการแก้ไขปัญหาที่แตกต่างกัน การแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่จึงจะประสบผลสำเร็จ ตรงกันข้าม หากเป็นการแก้ไขปัญหาแบบแยกเดี่ยว ไม่เชื่อมโยง หน่วยใครหน่วยมัน ย่อมยากที่จะแก้ไขปัญหาในพื้นที่ได้

(2.3) การบูรณาการมาตรการและการใช้กลยุทธ์ คือ การหาความสัมพันธ์ของการใช้มาตรการใดกลยุทธ์ใด ในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่เป็นลำดับ ก่อน - หลัง หรือ การจัดตามความสำคัญเร่งด่วนมาก - น้อย เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและเจตนารมณ์ของประมวลกฎหมายยาเสพติด เพราะถ้าส่งสัญญาณไม่ถูกต้องก็จะส่งผลกระทบต่อการแก้ไขปัญหาต่อเนื่อง เช่น ประมวลกฎหมายยาเสพติด ส่งเสริมให้ใช้มาตรการบำบัดสมัครใจเป็นหลัก แต่เมื่อถึงการปฏิบัติ กลับมีมาตรการจับกุมปราบปรามมาเป็นหลัก ก็อาจจะไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ได้ เป็นต้น การบูรณาการมาตรการจึงเป็นประเด็นที่สำคัญอย่างยิ่ง

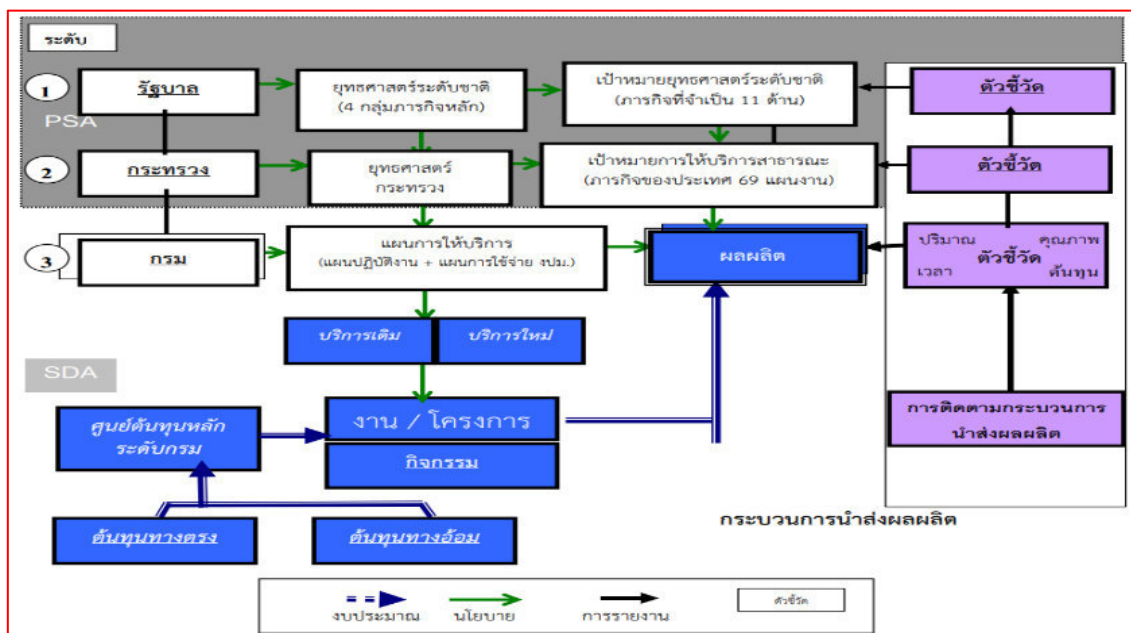
(2.4) การบูรณาการกลไก คือ การจัดให้มีกลไกที่เป็นตัวกลางในการบริหารจัดการในการแก้ไขปัญหาเสพยา จึงเป็นสิ่งต้องจัดให้มีขึ้น เพื่อใช้กลไกตัวกลางนี้ในการกำหนดบุคคลและพื้นที่เป้าหมาย และการใช้มาตรการ กลยุทธ์ แนวทางเข้าดำเนินการอย่างสอดคล้องกัน ไม่ใช่ต่างหน่วยต่างทำ ดังนั้น จึงต้องมีกลไกบริหารจัดการแบบบูรณาการ ตั้งแต่ระดับส่วนกลางและพื้นที่จนถึงพื้นที่ปฏิบัติการ

(2.5) การบูรณาการการส่งต่อไปยังสถานีต่าง ๆ เนื่องจากการแก้ไขปัญหาเสพยาติดตามประมวลกฎหมายยาเสพติด มีการกำหนดในลักษณะการเชื่อมต่อ เป็นห่วงโซ่ที่สัมพันธ์กัน ดังนั้น การทำให้เกิดการส่งต่อที่มีประสิทธิภาพ จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ทั้งในเรื่องการส่งต่อที่เป็นห่วงโซ่ของผู้ค้าและที่เป็นห่วงโซ่ผู้เสพ หากห่วงโซ่ส่วนใดสะดุดลง ก็จะทำให้ส่งผลกระทบต่อการแก้ไขปัญหาทั้งสิ้น

(3) ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (Strategic Performance Based Budgeting : SPBB) โดยคำนึงถึงความสำเร็จของงานตามเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ระดับชาติ มีการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบในการวางแผนการจัดการและบริหารงบประมาณแก่กระทรวง ทบวง กรม ซึ่งระบุ โครงสร้าง ความรับผิดชอบและผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน โดยกำหนดให้รัฐบาลรับผิดชอบต่อเป้าหมาย เชิงยุทธศาสตร์ระดับชาติ

รัฐมนตรีรับผิดชอบเป้าหมายการให้บริการของกระทรวง และหัวหน้าส่วนราชการรับผิดชอบต่อเป้าหมาย/ผลผลิตของหน่วยงาน ภายใต้หลักการและกรอบแนวคิดที่จะให้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ เน้นการใช้ยุทธศาสตร์ชาติสอดรับกับนโยบาย รัฐบาลและแผนบริหารราชการแผ่นดินเป็นหลักในการจัดการทรัพยากรให้เกิดประสิทธิผล คุ่มค่า และสอดคล้องกันตามความต้องการของประชาชน โครงสร้างระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ได้กำหนดโครงสร้างที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างผู้รับผิดชอบการดำเนินงานไว้ 3 ระดับ ได้แก่

1. ระดับชาติหรือระดับรัฐบาล จะมีความรับผิดชอบต่อความสำเร็จของเป้าหมายยุทธศาสตร์ของชาติ
2. ระดับกระทรวง มีเป้าหมายแห่งความสำเร็จคือ เป้าหมายการให้บริการสาธารณะ (Service Delivery Target)
3. ระดับกรม หรือหน่วยปฏิบัติ เป็นความสำเร็จตามผลผลิต (Outputs) จากการดำเนินงาน โดยใช้ระบบถ่วงดุลความรับผิดชอบ โดยมีรัฐบาลผู้บริหารประเทศเป็นผู้ตรวจสอบ ทั้งนี้ เป้าหมายและยุทธศาสตร์จะเป็นตัวนำไปสู่ความสำเร็จ กระบวนการทำงานมีความเชื่อมโยงกัน และนำไปสู่จุดมุ่งหมายสุดท้ายตามเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ

แผนภาพที่ 5 : ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์

โดยมีกระบวนการ วิธีดำเนินการ ของระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (แผนภาพที่ 5) ดังนี้

1. กำหนดเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์เพื่อจัดสรรงบประมาณ ให้เชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ชาติ และการจัดลำดับความสำคัญ
2. จัดทำเป้าหมายการให้บริการของกระทรวงให้ชัดเจนยิ่งขึ้น และให้เชื่อมโยงกับ ยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณประจำปี โดยสร้าง Key Performance Indicator ของกระทรวง
3. ทบทวนผลผลิตของหน่วยงานให้ถูกต้องและมีความชัดเจน โดยยืนยันผลผลิตที่ต้องดำเนินการ ต้องปรับปรุงให้สอดคล้องกับเป้าหมาย และกำหนดตัวชี้วัดครอบคลุม เช่น ปริมาณ คุณภาพ ระยะเวลาและวงเงินที่ต้องใช้

- 4) คำนวณต้นทุนค่าใช้จ่ายต่อผลผลิต และประโยชน์ในการจัดทำงบประมาณ โดยเชื่อมโยงค่าใช้จ่ายให้สอดคล้องกับปัจจัยนำเข้าและกระบวนการจัดทำผลผลิต เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าในการผลิตผลผลิตที่มีผลลัพธ์ตามความคาดหวังที่จะเกิดขึ้นในกระบวนการวางแผนยุทธศาสตร์และกลยุทธ์
- 5) จัดทำประมาณการรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลาง 3 ปี ระดับ Top down /Bottom up เพื่อความมั่นคงทางการคลัง โดยคำนึงถึงข้อผูกพันของค่าใช้จ่ายของรัฐในกรอบยุทธศาสตร์ตามนโยบายของรัฐบาลและหน่วยงาน

2.2.2 วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการจัดทำข้อเสนอ

ปี 2556-2559 มีการตั้งงบประมาณด้านยาเสพติด เฉลี่ยปีละ 10,000 ล้านบาท แต่ตั้งแต่ ปี 2560 – 2566 มีการจัดทำแผนบูรณาการยาเสพติดฯ ปรับลดเหลือเฉลี่ยปีละ 5,000 ล้านบาท ในปี 2560 (ตามแผนภาพที่ 6) โดยเป็นการลดความซ้ำซ้อนของงบประมาณ แต่ยังสามารถมีแผนงาน/โครงการหลักได้ครบถ้วน โดยในปี 2565 จำนวน 9 กระทรวง 26 หน่วยงาน 2 ส่วนราชการไม่สังกัดฯ

ภาพที่ 6 : เปรียบเทียบงบประมาณก่อนและขณะใช้แผนบูรณาการยาเสพติด ปีงบประมาณ 2556-2566

* ปี 2557 ใช้งบฯ 2566 พลังก่อน

ในห้วงปี 2561-2563 สำนักงบประมาณ ได้มอบหมาย บริษัท ทริส คอร์ปอเรชั่น จำกัด ทำการศึกษาวิเคราะห์และประเมินแผนงานบูรณาการป้องกันปราบปราม และบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์หรือประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้จ่ายงบประมาณ ทั้งก่อนจัดสรรงบฯ ขณะใช้จ่ายงบฯ และหลังการใช้จ่ายงบประมาณ การศึกษาวิเคราะห์และประเมินแผนงานบูรณาการป้องกันปราบปราม และบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด โดยใช้กรอบแนวคิดในการประเมินผลแบ่งออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ การติดตามและประเมินผลระดับแผนงานบูรณาการฯ และการติดตามและประเมินผลแผนงานโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการฯ โดยในการประเมินผลและการวิเคราะห์ มีการนำกรอบแนวคิดและโมเดลต่างประเทศมาทำให้เกิดความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ นโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

ระดับที่ 1 การติดตามและประเมินผลระดับแผนงานบูรณาการ :

เป็นการประเมิน เพื่อตัดสินใจความเหมาะสมในภาพรวมของการขอรับการจัดสรรงบประมาณของแผนงานบูรณาการฯ การพิจารณาประสิทธิภาพและความก้าวหน้าในการดำเนินงานของแผนงานบูรณาการฯ ในระหว่างการใช้จ่ายงบประมาณ และความสำเร็จของการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการเชื่อมโยงไปสู่การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ประเทศ โดยสำนักงบประมาณจะเป็นผู้พิจารณาผลการประเมินในระดับที่ 1 เพื่อเทียบเคียงแผนงานบูรณาการฯ ทุกแผนงานที่ขอรับการจัดสรรงบประมาณทั้งหมด

1.1 ก่อนการจัดสรรงบประมาณ วัตถุประสงค์เพื่อเป็นเครื่องมือในการพิจารณาก่อนรองความเหมาะสมความเป็นไปได้ของการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการฯ และเกิดความมั่นใจว่าประเด็นนโยบาย (Agenda) แผนงานบูรณาการฯ ขับเคลื่อนทิศทางประเทศให้เกิดการพัฒนาเปลี่ยนแปลง การสนับสนุนครอบคลุมทั้งวิธีการ กลุ่มเป้าหมาย และพื้นที่เป้าหมาย

1.2 ระหว่างการใช้จ่ายงบประมาณ วัตถุประสงค์เพื่อกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนงานบูรณาการฯ ให้เป็นไปตามแผนงาน และเป้าหมายที่วางไว้ โดยพิจารณาจากประสิทธิภาพการบริหารจัดการโครงการให้มีความก้าวหน้าเป็นไปตามแผนงานที่วางไว้ และเพื่อให้มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการดำเนินการตามระเบียบว่าด้วยการโอนงบประมาณ รายจ่ายบูรณาการฯ รวมทั้งเพื่อกำกับดูแล และเร่งรัดการดำเนินการ โดยพิจารณาครอบคลุมใน 2 มิติ คือ มิติประสิทธิภาพ และ 2) มิติประสิทธิผล

1.3 ภายหลังการใช้จ่ายงบประมาณ วัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลความสำเร็จของการจัดสรรและใช้จ่ายงบประมาณในการดำเนินการตามแผนงานบูรณาการฯ โดยพิจารณาครอบคลุมทั้งประสิทธิภาพการดำเนินงาน ความคุ้มค่า ผลที่เกิดจากแผนงานบูรณาการฯ โดยการประเมินผลเป็นการพิจารณาผลการดำเนินการทั้ง 5 มิติ คือ มิติความสอดคล้อง มิติประสิทธิภาพ มิติประสิทธิผล มิติผลกระทบ และ 5) มิติความยั่งยืน

ระดับที่ 2 การติดตามและประเมินผลแผนงานโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการ

โดยแบ่งการติดตามและประเมินผลออกเป็น 3 ช่วงระยะเวลา ดังนี้

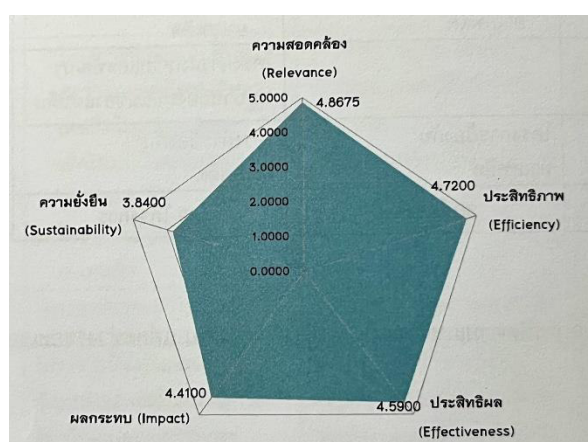
2.1 ก่อนการจัดสรรงบประมาณ วัตถุประสงค์เพื่อเป็นเครื่องมือในการกลั่นกรองแผนงานโครงการตามคำขอของงบประมาณภายใต้แผนงานบูรณาการฯ ช่วยให้โครงการเป็นไปตามทิศทางสอดคล้องกับเป้าหมายทิศทางของแผนงานบูรณาการที่วางไว้ และให้การจัดสรรงบประมาณเป็นไปอย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น โดยพิจารณาจาก 5 องค์ประกอบ คือ มิติความสอดคล้อง มิติประสิทธิภาพ มิติประสิทธิผล มิติผลกระทบ และ มิติความยั่งยืน

2.2 ระหว่างการใช้จ่ายงบประมาณ วัตถุประสงค์เพื่อติดตามกำกับดำเนินการแผนงานโครงการตลอดจนการจัดการความเสี่ยงและการบริหารจัดการโครงการให้เป็นไปตามแผนงาน/เป้าหมายที่วางไว้ โดยการประเมินผลครอบคลุมใน 2 มิติ คือ มิติประสิทธิภาพ และมิติประสิทธิผล (Effectiveness)

2.3 ภายหลังการใช้จ่ายงบประมาณ วัตถุประสงค์เพื่อประเมินความสำเร็จของแผนงานโครงการ ครอบคลุมทั้งประสิทธิภาพ ประสิทธิผลผลกระทบ ความยั่งยืน ที่จะเชื่อมโยงไปสู่การประเมินความสอดคล้องของ โครงการ ในการสนับสนุนเป้าหมายแผนงานบูรณาการฯ โดยเป็นการพิจารณาผลการดำเนินการทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านความสอดคล้อง ด้านประสิทธิภาพ ด้านประสิทธิผล ด้านผลกระทบ และด้านความยั่งยืน

ผลการติดตามและประเมินผลแผนบูรณาการฯ ปีงบประมาณ 2561-2563

บริษัท ทริส คอร์ปอเรชั่น จำกัด ได้สรุปผลการติดตามประเมินผลแผนบูรณาการป้องกัน ปราบปราม และ บำบัดรักษา ยาเสพติด ปีงบประมาณ 2561-2563 จากคะแนนเต็ม 5.00 ของแต่ละมิติ ดังนี้

ภาพที่ 7 : ผลการประเมินแผนบูรณาการฯ 5 ด้าน

1) ด้านความสอดคล้อง (Relevance) ผลการประเมินมิติความสอดคล้องพบว่า มีผลคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 4.6700 โดยมีผลการประเมินแต่ละตัวชี้วัด ดังนี้

1. การเสริมสร้างความเข้มแข็งหมู่บ้าน/ชุมชนแนวชายแดนขาดกิจกรรม/รูปแบบการดำเนินงานที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิต รูปแบบการดำเนินการไม่เป็นไปสถานการณ์ระดับความรุนแรง

2. ประสิทธิภาพการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสนับสนุนการสกัดกั้นปราบปรามยาเสพติด
3. มาตรการและวิธีการสกัดกั้นสารตั้งต้น เคมีภัณฑ์ อุปกรณ์การผลิตและนักเคมี ดำเนินการไม่ครบวงจร
4. การปรับปรุงกระบวนการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพให้มีความเหมาะสม
5. การสร้างภูมิคุ้มกันในกลุ่มเสี่ยงนอกสถานศึกษามีน้อย และกิจกรรมต่อครอบครัวและชุมชน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งผู้ผ่านการบำบัดหรือผู้พ้นโทษกลับคืนสู่สังคม
6. มีงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการเพิ่มเติมจากแหล่งอื่น ๆ แต่ยังคงขาดประสิทธิภาพ

2) ด้านประสิทธิภาพ (Efficiency) ผลการประเมินพบว่าโครงการส่วนใหญ่มีแผนการดำเนินการและความเป็นไปได้ในการดำเนินงานที่เหมาะสม ผลคะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 4.5500 โดยมีบางส่วนต้องปรับปรุง ได้แก่ การพัฒนาระบบเทคโนโลยีที่ทันสมัย การควบคุมเจ้าหน้าที่รัฐเกี่ยวข้องกับยาเสพติด การควบคุมระบบขนส่งสินค้า มวลชนสาธารณะและการค้า การควบคุมการรับ-ส่งพัสดุภัณฑ์ การควบคุมสื่อสังคมออนไลน์ และการสร้างมาตรฐานกระบวนการบำบัดรักษา ฟื้นฟูและติดตาม โดยมีระบบตรวจสอบ

3) ด้านประสิทธิผล (Effectiveness) ผลการประเมินพบว่าโครงการส่วนใหญ่มีแผนการดำเนินการและความเป็นไปได้ในการดำเนินงานที่เหมาะสม ผลคะแนนอยู่ที่ระดับ 4.6000 โดยมีบางส่วนต้องปรับปรุง

4) **ด้านผลกระทบ (Impact)** ผลการประเมินด้านความเป็นไปได้ของผลกระทบเชิงบวก พบว่าโครงการส่วนใหญ่มีผลกระทบเชิงบวก มีผลคะแนนเฉลี่ยที่ระดับ 4.4300 โดยมีบางส่วนต้องปรับปรุง

5) **ด้านความยั่งยืน (Sustainability)** โดยพิจารณาใน 2 องค์ประกอบคือ (1) ระดับการจัดการเพื่อให้เกิดความยั่งยืน ผลคะแนนเฉลี่ยที่ระดับ 4.6300 (2) ระยะเวลาที่จะเกิดผลลัพธ์หรือผลกระทบกลุ่มเป้าหมาย ผลคะแนนเฉลี่ยที่ระดับ 3.1500 โดยโครงการที่เกิดผลระยะยาว คือ โครงการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการป้องกันภัยคุกคามเข้ามาในชุมชน การดูแลลูกหลาน และการช่วยเหลือให้โอกาสผู้ผ่านบำบัดกลับสู่สังคม

2.2.3 แนวทางในการแก้ไขปัญหา

จากรายงานผลการติดตามและประเมินผลแผนบูรณาการป้องกัน ปราบปรามและบำบัดผู้ติดยาเสพติดของบริษัท ทริส คอร์ปอเรชั่น จำกัด ในห้วงปีงบประมาณ 2561-2563 พบปัญหาในการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด ทั้ง 5 ด้าน คือ ความสอดคล้อง ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ผลกระทบ และความยั่งยืน จึงเสนอแนวทางแก้ไขปัญหา โดยใช้แนวทางการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ 8 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดทำอนุบัญญัติหรือกฎหมายลำดับรอง ถือเป็นเรื่องแรกสุดที่ดำเนินการ โดยมีอนุบัญญัติทั้งสิ้น 70 ฉบับ จาก 4 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงาน ป.ป.ส. สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา และสำนักงานศาลยุติธรรม โดยมีส่วนที่ดำเนินการแล้วเสร็จ 35 ฉบับ และยังไม่แล้วเสร็จ 35 ฉบับ

ขั้นตอนที่ 2 การเตรียมการจัดทำระบบปฏิบัติการรองรับประมวลกฎหมายยาเสพติด ซึ่งเป็นการนำอนุบัญญัติในแต่ละเรื่องมาเชื่อมโยงกับแนวทาง กระบวนการ การปฏิบัติ จัดเป็นระบบปฏิบัติการในแต่ละเรื่อง โดยมีอยู่ 5 ระบบปฏิบัติการ ได้แก่

ระบบปฏิบัติการที่ 1 ระบบการจัดการต่อผู้เสพอย่างครบวงจร

การดำเนินการต่อผู้เสพ เป็นการปรับกรอบคิดที่สำคัญที่สุดในประมวลกฎหมายยาเสพติด โดยมีแนวทางทางขับเคลื่อนและบูรณาการ ดังนี้

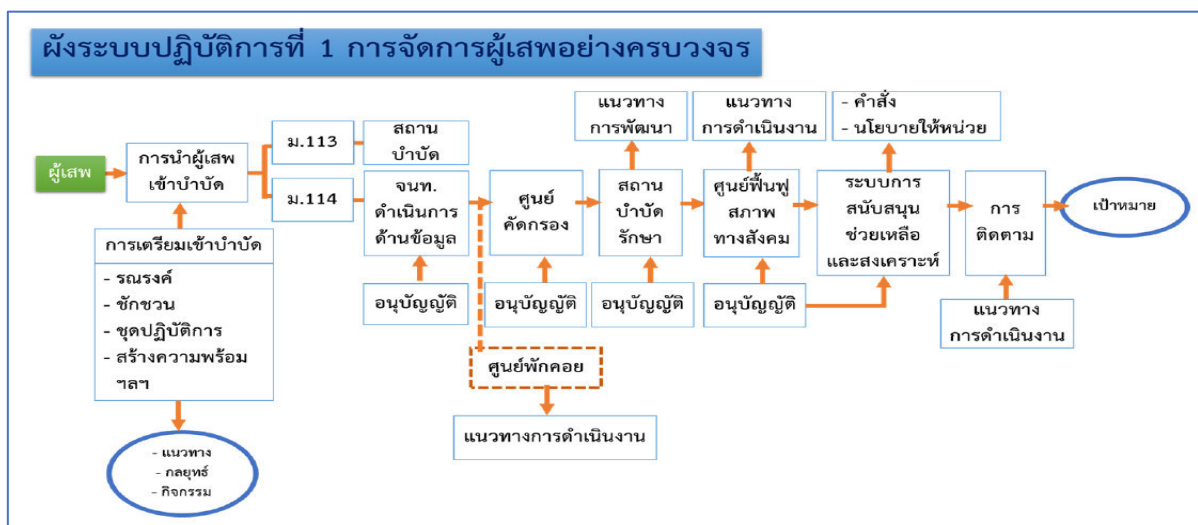
1.1 ดำเนินงานตามมาตรการ แนวทาง ได้แก่ การเตรียมการส่งเสริมและเพิ่มแนวทางการนำผู้เสพเข้ารับการบำบัดโดยสมัครใจให้มากที่สุด โดยเน้นไปที่การรณรงค์ทางสังคมวงกว้าง เพื่อจูงใจให้ครอบครัว หน่วยงานสังคม ชุมชน หรือผู้เสพเองได้เข้าใจให้มากขึ้น การเพิ่มการปฏิบัติ โดยจัดให้มีชุดปฏิบัติการลงปฏิบัติงานในพื้นที่ให้มากขึ้น เพื่อโน้มน้าว ชักชวนผู้เสพเข้าบำบัด การสร้างเงื่อนไข ปัจจัยให้สนับสนุน ส่งเสริมแนวทางนี้ได้รับการปฏิบัติอย่างทั่วถึง เช่นการบรรจุลงในแผน โครงการ กำลังคน งบประมาณ การสร้างตัวชี้วัดในผลงานดังกล่าว เป็นต้น

1.2 จัดตั้งศูนย์คัดกรองผู้เสพผู้ติดยาเสพติด มีหน้าที่คัดกรองและประเมินความรุนแรงของการติดยาเสพติด ภาวะความเสี่ยงทาง สุขภาพกาย สุขภาพจิต รวมถึงปัญหาด้านสังคมที่เกี่ยวข้องกับการติดยาเสพติด และวิเคราะห์ จำแนกระดับ ความรุนแรง และวางแผนการดูแลบำบัดรักษาหรือการส่งต่อที่เหมาะสม รวดเร็วและปลอดภัย

1.3 จัดเตรียมสถานบำบัดรักษา เป็นขั้นตอนการนำผู้เสพยาเสพติดผ่านศูนย์คัดกรอง ส่งไปยังสถานบำบัดรักษาที่เหมาะสมกับอาการเสพยา ได้แก่ การบำบัด CBTx การบำบัดในสถานพยาบาล การบำบัดเฉพาะทาง การบำบัดอาการทางจิตและผู้อาจส่งผลกระทบต่อสังคม รวมทั้งสถานฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาเสพติด

1.4 จัดเตรียมศูนย์ฟื้นฟูสภาพทางสังคม มีหน้าที่ให้การสงเคราะห์สนับสนุนให้ผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ผ่านการบำบัดรักษา ได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตทางด้านที่อยู่อาศัย การศึกษา อาชีพ ตลอดจนการติดตามดูแลช่วยเหลือ จนสามารถกลับมาดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างปกติ

รายละเอียดตามผังระบบปฏิบัติการที่ 1 การจัดการผู้เสพยาอย่างครบวงจร

ภาพที่ 8 : ผังระบบปฏิบัติการที่ 1 การจัดการต่อผู้เสพยาอย่างครบวงจร

ระบบปฏิบัติการที่ 2 การจัดระบบดำเนินการต่อผู้เสพยาโดยระบบศาล

เป็นการดำเนินการต่อผู้เสพยา แต่เป็นระบบปฏิบัติการที่กำหนดใหม่ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564 แทนระบบบังคับบำบัดแบบเดิม มีแนวทางขับเคลื่อนและบูรณาการ ดังนี้

2.1 ดำเนินการตามอนุบัญญัติในเรื่องการครอบครองยาเสพติดที่สำคัญ คือ การกำหนดปริมาณยาเสพติดวัตถุออกฤทธิ์ ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่ามีไว้ครอบครองเพื่อเสพยาซึ่งถือเป็นข้อกำหนดพื้นฐานในการดำเนินการบังคับใช้กฎหมายในฐานครอบครองยาเสพติด ก่อนที่จะเข้าไปสู่แนวทางต่อไป

2.2 ดำเนินการตามเงื่อนไขของประมวลกฎหมายยาเสพติด กำหนดช่องทางให้ผู้เสพยาเข้าบำบัดโดยสมัครใจได้หลายช่องทาง เพราะถือเป็นระบบหลัก ดังนั้น การจับกุมผู้เสพยาจะกระทำได้ ก็ต้องมีเงื่อนไขกำหนดไว้เป็นการเฉพาะในการจับกุมผู้เสพยา โดยมีเงื่อนไข 6 ประการ ได้แก่ ไม่สมัครใจเข้าบำบัด อยู่ระหว่างถูกดำเนินคดี อยู่ระหว่างถูกลงโทษจำคุก มีพฤติการณ์อันตรายต่อสังคม/ชุมชน มีอาการทางจิต เป็นต้น

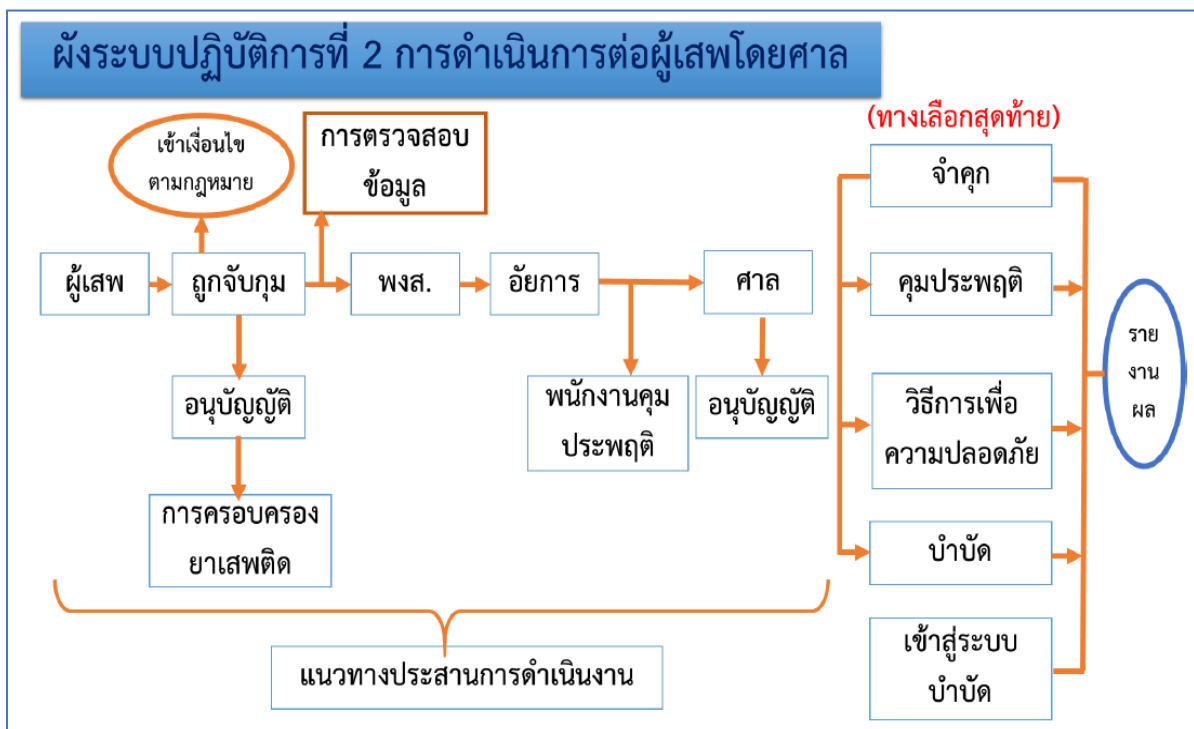
2.3 กรอบและแนวทางการปฏิบัติสำหรับฝ่ายปราบปราม ได้แก่ พนักงานจับกุม มีความเข้าใจต่อเงื่อนไขของการจับกุมดำเนินคดีกับผู้เสพยาต้องใช้แนวทางการนำเข้าสู่ระบบสมัครใจก่อนการจับกุมการบังคับใช้กฎหมาย

และความเข้าใจว่าผู้เสพยาไม่ใช่อาชญากรแต่เป็นผู้ป่วยที่ต้องได้รับการบำบัด พนักงานสอบสวน ซักถามข้อมูลผู้เสพยาที่ถูกจับกุม มิใช่เป็นการหาหลักฐานประกอบความผิด เพื่อลงโทษจำคุกผู้เสพตั้งแต่ก่อน หากเป็นการหาข้อมูลที่เพิ่มขึ้นในด้านบุคคล เงื่อนไขต่าง ๆ อย่างครบถ้วนรอบด้าน เพื่อประกอบการตัดสินใจของศาล

2.3 กรอบและแนวทางการปฏิบัติสำหรับอัยการ ใช้กรอบการมองผู้เสพตามหลักของประมวลกฎหมายยาเสพติด ในแนวทางเดียวกับพนักงานสอบสวน เสนอการแก้ไขปัญหาผู้เสพในช่องทางที่เหมาะสมต่อศาลว่าควรดำเนินการอย่างไร เพื่อให้การลงโทษจำคุกเป็นแนวทางสุดท้ายที่สำคัญ ได้แก่ การเสนอวิธีการเพื่อความปลอดภัย การบำบัดรักษาและการคุมประพฤติ

2.4 กรอบและแนวทางการปฏิบัติสำหรับศาล อาจมอบให้พนักงานคุมประพฤติ สืบเสาะข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัญหา เงื่อนไขของปัจเจกบุคคล เพื่อเป็นข้อมูลที่ละเอียด ครบถ้วน ก่อนศาลจะพิจารณาคดี โดยจะให้นำหนักไปที่การดำเนินการทางอื่นมากกว่าการลงโทษคุมขัง ซึ่งจะคล้าย ๆ การพิจารณาคดีของผู้เสพของ Drug Court ของต่างประเทศ ซึ่งศาลจะต้องมีเวลาและกรอบในการตัดสินใจตามประมวลกฎหมายยาเสพติด

รายละเอียดตามผังระบบปฏิบัติการที่ 2 การดำเนินการต่อผู้เสพโดยศาล

ภาพที่ 9 : ผังระบบปฏิบัติการที่ 2 การดำเนินการต่อผู้เสพโดยศาล

ระบบปฏิบัติการที่ 3 ระบบการปราบปรามเครือข่ายการค้ายาเสพติดและทรัพย์สินตามกรอบใหม่

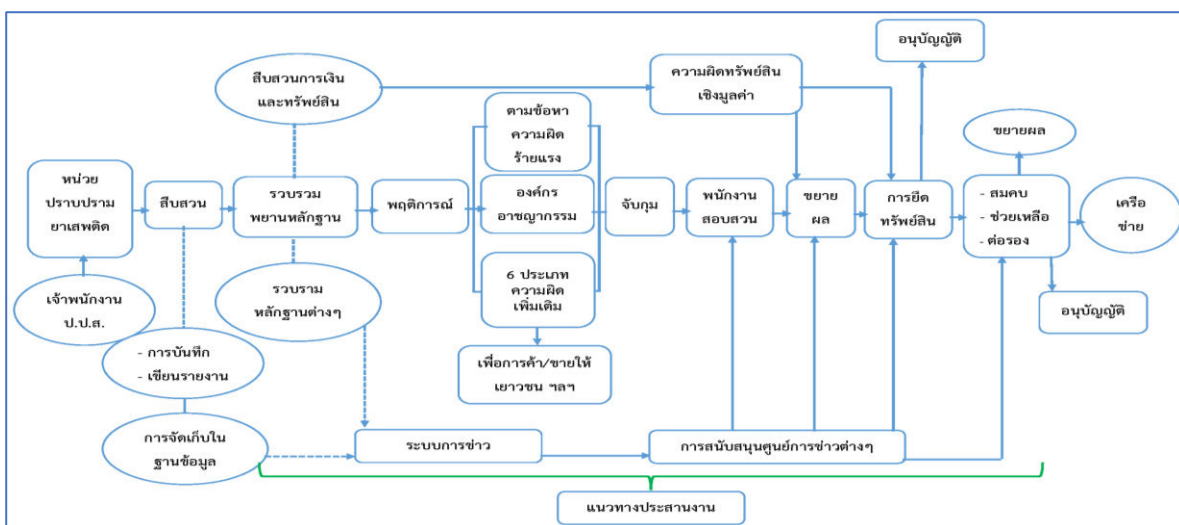
ได้กำหนดเป็น 3 แนวทางสำคัญเพื่อดำเนินการด้านนี้ ส่วนหนึ่งต้องจัดทำเป็นอนุบัญญัติหรือกฎหมาย ลำดับรอง ส่วนหนึ่งเป็นการสร้างระบบงานใหม่รองรับ อีกส่วนหนึ่งเป็นการใช้อำนาจและเครื่องมือที่ได้รับเพิ่มขึ้นในการทำงาน ซึ่งจะต้องนำมาเชื่อมโยงกัน โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

3.1 ปรับระบบด้านการสืบสวน ปราบปราม โดยปรับระบบงานด้านการข่าวและปราบปรามยาเสพติด ของหน่วยปราบฯ ทุกหน่วยให้มุ่งเน้นปราบปรามเครือข่ายการค้า พัฒนาบทบาทศูนย์กลางการข่าว การจัดเก็บ ข้อมูล การประสานข้อมูลการตรวจสอบข้อมูล การใช้ประโยชน์ข้อมูล รวมทั้งการเอื้อประโยชน์ของข้อมูล ให้กับหน่วยเพื่อการเป็นพยานหลักฐานในชั้นศาล

3.2 ดำเนินการตามกระบวนการบังคับใช้กฎหมายในด้านทรัพย์สินเป็นหลัก การตรวจสอบทรัพย์สิน การยึดอายัดทรัพย์สิน (แบบเจาะจง แบบมูลค่า และแบบทดแทน) การเก็บรักษาทรัพย์สิน การบริหารจัดการ และใช้ประโยชน์ทรัพย์สิน การขายทอดตลาด

3.3 เน้นเครือข่ายการค้ายาเสพติด เน้นการกำหนดโทษตามพฤติการณ์ มิใช่ปริมาณยาเสพติดเช่น กฎหมายเดิม โดยมีลำดับของพฤติการณ์ในด้านยาเสพติดตามความรุนแรง เป็น 3 ระดับ ได้แก่

- (1) ความผิดร้ายแรงคดียาเสพติด ได้แก่ ข้อหาผลิต นำเข้า ส่งออกและครอบครองยาเสพติด ที่มีใช้เพื่อเสพ รวมถึง สมคบ สนับสนุน ช่วยเหลือ
- (2) ความผิดตามลักษณะขององค์กรอาชญากรรม ได้แก่ เป็นเครือข่าย ผู้บงการ ผู้จัดการ
- (3) ความผิดเพิ่มเติม 6 ประเภท ได้แก่ การกระทำให้การค้า การก่อให้เกิดการแพร่กระจายในกลุ่มประชาชน การจำหน่ายแก่บุคคลอายุไม่เกินสิบแปดปี การจำหน่ายในบริเวณสถานศึกษา สถานอันเป็นที่เคารพในทางศาสนาของหมู่ชนใดหรือสถานที่ราชการ การกระทำโดยใช้กำลังประทุษร้ายหรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย และการกระทำโดยมีอาวุธหรือใช้อาวุธ ซึ่งต้องมีการรวบรวมพยานหลักฐานเป็นการเฉพาะ

ภาพที่ 10 : แผนผังปฏิบัติการที่ 3 ระบบการปราบปรามเครือข่ายการค้ายาเสพติดและทรัพย์สินตามกรอบใหม่

ระบบปฏิบัติการที่ 4 ระบบดำเนินการต่อตัวยาสเสพติดในกรอบใหม่

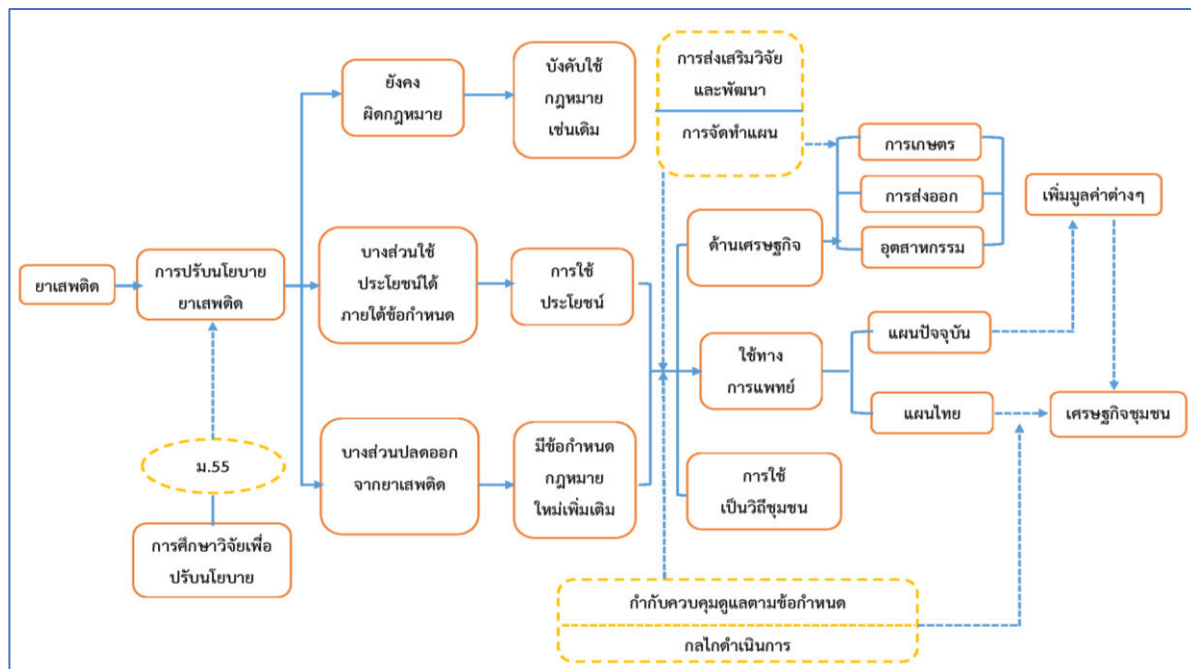
นโยบายต่อตัวยาสเสพติดเป็นจุดสำคัญของนโยบายยาเสพติดในกรอบใหม่ โดยได้มีการปรับกฎหมายหลายฉบับที่มีผลต่อนโยบายยาเสพติดใหม่ ๆ ทำให้ต้องมีแนวทางการดำเนินงานเพิ่มขึ้นในระยะหลัง ได้แก่

4.1 การปรับนโยบายตัวยาสในภาพรวม เป็นการจัดสถานะตามกฎหมาย ว่าตัวยาสเสพติด สารเสพติดใด อยู่ในสถานะใด เช่น การปรับนโยบายตัวยาสในช่วงที่ผ่านมา ได้แก่ กัญชง กัญชา กระท่อม ซึ่งทำให้เปลี่ยนแปลงระบบการดำเนินงานในด้านต่าง ๆ

4.2 การใช้ประโยชน์จากยาเสพติดอย่างเหมาะสม ได้แก่ กัญชา กัญชง กระท่อม ซึ่งจะต้องมีการพัฒนาเพื่อใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการแพทย์แผนปัจจุบันและแพทย์แผนไทย ด้านการสร้างรายได้ ด้านเศรษฐกิจ ด้านอุตสาหกรรม ด้านเศรษฐกิจชุมชน ฯลฯ ถือเป็นแนวทางใหม่

4.3 มาตรการ แนวทางการกำกับ ควบคุม มิให้นำไปใช้ในทางที่ผิด ถือเป็นบทบาทใหม่ของรัฐ ในการกำกับการตรวจสอบ ควบคุมและส่งเสริมตัวยาสเสพติดที่มีนโยบายใหม่ โดยเป็นทั้งการตรวจสอบ ควบคุม บังคับใช้กฎหมายกับผู้ฝ่าฝืน และพัฒนา ส่งเสริมไปพร้อมกัน

4.4 การจัดทำทิศทางและแผนการขับเคลื่อนต่อตัวยาสเสพติดแบบสร้างมูลค่าในด้านต่าง ๆ ให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นเรื่องใหม่ที่สุดของการปรับนโยบายตัวยาส

ภาพที่ 11 : ผังระบบปฏิบัติการที่ 4 ระบบดำเนินการต่อตัวยาสเสพติดในกรอบใหม่

ระบบปฏิบัติการที่ 5 ระบบการใช้มาตรการทางเลือกใหม่ในการจัดการกับผู้เสพ

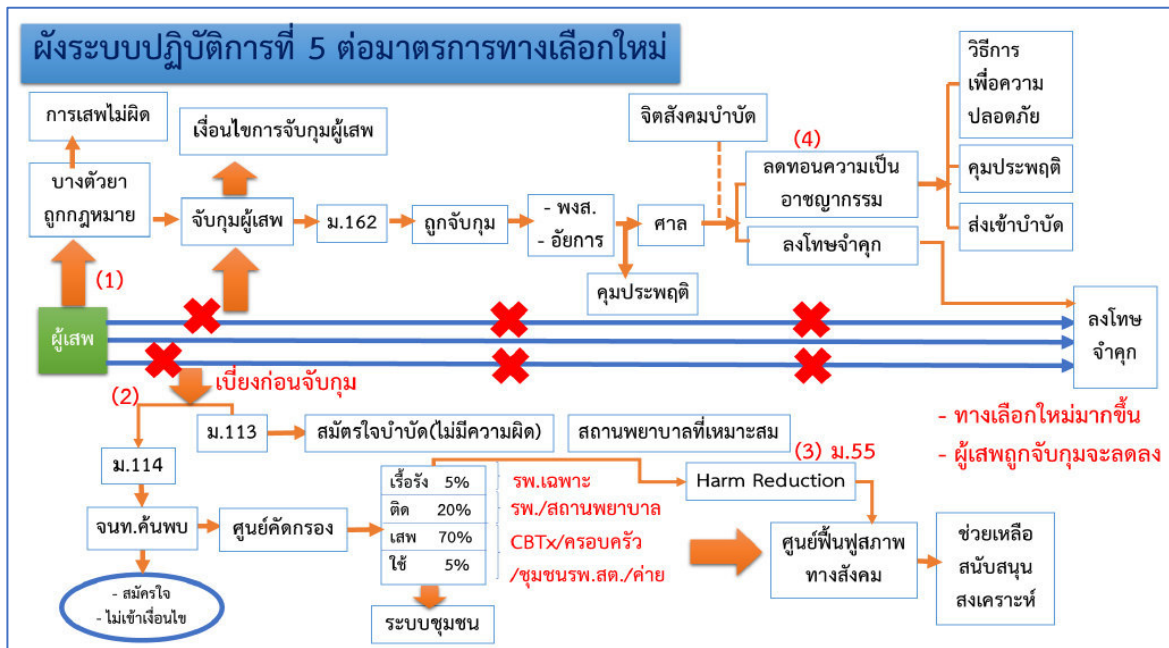
ประมวลกฎหมายยาเสพติดได้กำหนดมาตรการทางเลือกใหม่ให้เหมาะสมกับการเปิดกว้าง ต่อนโยบายการจัดการปัญหาผู้เสพ เมื่อมีช่องทางการปฏิบัติที่มากขึ้น เท่ากับเป็นการจัดการผู้เสพอย่างเหมาะสมในแต่ละปัจเจกบุคคล ไม่ต้องถูกจับกุมปราบปรามจนเกินความจำเป็น โดยระบบและมาตรการ ทางเลือกดังกล่าว มีแนวทางขับเคลื่อน ดังนี้

5.1 แนวทางลดอันตรายจากการใช้ยาเสพติด (Harm reduction) โดยเปิดกว้างในวิธีการ กลุ่มเป้าหมาย และตัวยาเสพติดให้เหมาะสมกับผู้เสพในฐนะปัจเจกบุคคล โดยสามารถดำเนินการได้กว้างขึ้น

5.2 แนวทางการเบี่ยงเบนการเป็นคดี (Diversion) ได้แก่ ช่องทางการเบี่ยงผู้เสพ ไม่ต้องถูกดำเนินคดี ทางกฎหมายหรือเข้าคุกมีทางเลือกในการเบี่ยงในขั้นตอนต่าง ๆ

5.3 แนวทางการลดทอนความเป็นอาชญากรรม (Decriminalization) คือ การลดโทษ การลดทอน ความผิด การใช้มาตรการอื่นแทนการลงโทษ ฯลฯ

5.4 แนวทางการ (Legalization) ได้แก่ การเสพพืชกระท่อมดั้งเดิมไม่เป็นความผิดกฎหมาย เป็นต้น

ภาพที่ 12 : ผังระบบปฏิบัติการที่ 5 การใช้มาตรการทางเลือกใหม่ในการจัดการกับผู้เสพ

ขั้นตอนที่ 3 การจัดตั้งกลไกระดับนโยบาย ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด เช่น กรรมการ ป.ป.ส. และอื่น ๆ เพื่อให้ไกล่เกลี่ยข้อกล่าวหา สามารถบริหารงานยาเสพติดในทางนโยบายได้ ทั้งสั่งการ กำกับ เห็นชอบในด้านต่าง ๆ โดยมีแผนการอำนวยการ แผนกำกับติดตาม การพัฒนาบุคลากร ระบบเทคโนโลยีดิจิทัล การสร้างแรงจูงใจ การลงโทษ ที่ชัดเจน เป็นระบบและต่อเนื่อง

ขั้นตอนที่ 4 การจัดทำแผนปฏิบัติการระดับต่าง ๆ เพื่อให้แผนเหล่านี้ เป็นกรอบให้กับทุกหน่วยใช้เป็นกรอบ การจัดทำแผนงานของแต่ละหน่วยตามที่กำหนดในประมวลกฎหมายยาเสพติด โดยใช้วิธีการจัดทำแผนงาน บูรณาการ ดังนี้

(1) จัดทำแผนงานบูรณาการ มีองค์ประกอบที่สำคัญ ได้แก่ เป้าหมายร่วม วัตถุประสงค์ งบประมาณ ระยะเวลาดำเนินการ สามารถวัดผลสัมฤทธิ์ได้ รวมทั้งภารกิจของหน่วยงานเจ้าภาพและหน่วยร่วม ดำเนินการ และนำผลวิจัย วิชาการ การจัดการองค์ความรู้ มาใช้ในทบทวนผลดำเนินการ เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์ แผนงาน/โครงการให้มีประสิทธิภาพ

(2) กำหนดระยะเวลาในการดำเนินการที่ชัดเจนระหว่าง 3-5 ปี หรือตามกรอบระยะเวลาที่รัฐบาลต้อง ดำเนินการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ และควรกำหนดระยะเวลาให้สอดคล้องกับระยะเวลาของแผนระดับชาติ

(3) กำหนดหน่วยรับงบประมาณที่เป็นเจ้าภาพของแต่ละเป้าหมาย ให้มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกันใน ลักษณะห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) และตัวชี้วัดร่วมระหว่างกระทรวงที่มีเป้าหมายร่วมกัน (Joint KPIs)

(4) งบประมาณรายจ่ายที่ต้องใช้ในการดำเนินโครงการ/กิจกรรมต้องเป็นงบประมาณที่นำส่ง ผลสัมฤทธิ์ ตามเป้าหมาย โดยไม่นำค่าใช้จ่ายที่มีลักษณะเป็นงานประจำ/ภารกิจพื้นฐานของหน่วยงานมากำหนด

(5) หน่วยงานจัดทำรายงานผล ผลสัมฤทธิ์ของเป้าหมายและตัวชี้วัด เพื่อประกอบการทบทวนและวางแผนปีต่อไป

ขั้นตอนที่ 5 การกำหนดบทบาทภารกิจให้กับหน่วยงาน โดยในประมวลกฎหมายยาเสพติด ได้กำหนดให้ 10 กระทรวง/หน่วยงาน มีบทบาทใหม่ตามที่ระบุ จึงต้องมีกระบวนการให้ทุกหน่วยดังกล่าวได้รับมติเพื่อสามารถ ขับเคลื่อนภารกิจตามที่กำหนดนี้ได้

ขั้นตอนที่ 6 การปฏิบัติตามกรอบที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายยาเสพติด เมื่อมีผลใช้บังคับ โดยในระยะผ่านมี การปฏิบัติใน 4 ลักษณะ ได้แก่ (1) มีผลบังคับใช้ได้โดยทันที (2) ปฏิบัติได้โดยให้ยึดถือกฎ ระเบียบ ประกาศ จากของเดิมไปก่อนจนกว่าจะมีฉบับใหม่ (3) ดำเนินการในส่วนที่ยังคงค้างต่อไปให้เสร็จสิ้น (4) มีการกำหนด ขึ้นใหม่ต้องมีอนุบัญญัติออกมาใหม่ และให้มีกลไกการรับทราบติดตามปัญหาและให้คำปรึกษาการดำเนินงาน ในระยะเปลี่ยนผ่านนี้

ขั้นตอนที่ 7 การชี้แจง ทำความเข้าใจบุคลากรหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับประมวลกฎหมายยาเสพติดให้เข้าใจ การปฏิบัติอย่างแท้จริง และการจัดทำคู่มือหรือแนวทางการดำเนินงานหรือแนวปฏิบัติสำหรับการปฏิบัติงานใน มาตรการต่าง ๆ ของเจ้าหน้าที่

ขั้นตอนที่ 8 การสร้างรับรู้แก่สังคมเพื่อสร้างความเข้าใจในประมวลกฎหมายยาเสพติด ทั้ง 8 ขั้นตอนนี้ เป็น แนวทางการขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติ

2.2.4 ปัจจัยที่อาจมีผลกระทบต่อความสำเร็จของการดำเนินการตามข้อเสนอและแนวทางการบริหารจัดการ

2.2.4.1 ปัจจัยที่อาจส่งผลกระทบต่อความสำเร็จ

ปัจจัยที่ส่งผลให้สำเร็จ (Key Success Factors)	ปัจจัยที่ส่งผลให้ล้มเหลว (Key Failure Factors)
1. นโยบายและความจริงจังของรัฐบาล (Political Will) 2. หน่วยงานแผนยุทธศาสตร์ ระดับ 2 ร่วมตรวจสอบแผนและกำกับติดตามประเมินผล อย่างจริงจัง 3) การกำหนดเป้าหมาย ผลลัพธ์ ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ และคุณภาพ พร้อมสร้างบทบาทหน่วยร่วมรับผิดชอบ	1. ขาดการนำผลวิจัย วิชาการ การจัดการองค์ความรู้มาใช้ในทบทวนผลดำเนินการ เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์แผนงาน/โครงการให้มีประสิทธิภาพ 2. ขาดการอำนวยความสะดวก กำกับติดตาม การพัฒนาบุคลากร ระบบเทคโนโลยีดิจิทัล การสร้างแรงจูงใจ การลงโทษ ที่เป็นระบบและต่อเนื่อง

ตารางที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลให้สำเร็จและล้มเหลวของการดำเนินการตามข้อเสนอ

2.2.4.2 แนวทางการบริหารจัดการ

ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำงบประมาณรายจ่ายบูรณาการ

หลักเกณฑ์การกำหนดแผนงานบูรณาการ

- 1) ดำเนินการแก้ไขปัญหาและพัฒนาประเทศภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายรัฐบาลในปัจจุบัน (Agenda) หรือการพัฒนาในระดับพื้นที่ (Area) และประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ.2564 ที่รัฐบาลต้องการขับเคลื่อนให้เกิดผลสัมฤทธิ์เป็นรูปธรรม มีความเร่งด่วน มีกรอบระยะเวลาที่ชัดเจน และมีความสำคัญในระดับวาระแห่งชาติ
- 2) ดำเนินการรองรับนโยบายที่รัฐบาลจำเป็นต้องมีการวางแผนและบริหารจัดการในภาพรวมทั้งประเทศ มีความสำคัญระดับสูงที่ต้องอาศัยโครงสร้างแผนงานบูรณาการเพื่อเชื่อมโยงการทำงานเป็นระบบ
- 3) มีหน่วยรับงบประมาณตั้งแต่สองหน่วยขึ้นไป ซึ่งไม่อยู่ในกระทรวงเดียวกันร่วมกันรับผิดชอบ

2.2.4.3 แนวทางการพัฒนา

จากแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่ได้จากผลการติดตามประเมินผล การวิเคราะห์ปัจจัยภายนอก ภายใน ปัจจัยที่ส่งผลให้สำเร็จ/ล้มเหลว และแนวทางการบริหารจัดการ มีข้อเสนอในการพัฒนา ดังนี้ **แนวทางขับเคลื่อน แผนระยะสั้น (1 ปี)**

- 1) จัดประชุมทบทวนแผนงาน/โครงการ ปี 67 โดยเชิญหน่วยรับผิดชอบแผนงานระดับ 2 ได้แก่ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงบประมาณ และ สำนักงาน กพร. ร่วมตรวจสอบแผนงาน/โครงการที่ยังไม่สอดคล้อง ขาดประสิทธิภาพ ตัวชี้วัดร่วม (Joint Indicators) ในทุกระดับ
- 2) จัดประชุมหน่วยงานขอรับงบประมาณ เพื่อปรับแผนงาน/โครงการ และจัดทำแผนปฏิบัติการเชื่อมต่อระหว่างหน่วยงาน ให้ปฏิบัติงานส่งต่อกัน โดยมีตัวชี้วัดร่วมกัน และนำผลวิจัย วิชาการ การจัดการองค์ความรู้

มาใช้ในทบทวนผลดำเนินการ เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์ แผนงาน/โครงการให้มีประสิทธิภาพ

3) จัดเวทีวิพากษ์แผนบูรณาการฯ โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อยกระดับตามนโยบาย และประมวลกฎหมายยาเสพติด โดยกำหนดกรอบดำเนินการสำคัญ ดังนี้

3.1 ขยายความร่วมมือกลุ่มประเทศในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ ประเทศอนุภูมิภาคกลุ่มประเทศอาเซียน

3.2 เร่งรัดดำเนินการต่ออาชญากรรมยาเสพติดที่ส่งผลกระทบต่อสังคม (อาชญากรรมความรุนแรงต่อชีวิตร่างกาย อาชญากรรมองค์กรเชื่อมโยงความผิดหลายประเภท และอาชญากรรมที่ผ่านระบบโลจิสติกส์และทางออนไลน์)

3.3 กำหนดพื้นที่และเป้าหมายเร่งด่วนได้รับการแก้ไขอย่างเห็นผลชัดเจน จนไม่ส่งผลกระทบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม ประชาชนมีความปลอดภัยจากยาเสพติด

3.4 กำหนดพื้นที่ระดับตำบล แต่ละภูมิภาค/จังหวัด เพื่อสร้างต้นแบบความปลอดภัยจากยาเสพติด และขยายผล รวมถึงพื้นที่พัฒนาทดลองด้านวิจัยการใช้ยาเสพติดทางการแพทย์ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ.2564

3.5 กำหนดกลุ่มเสี่ยงเป็นเป้าหมายสำคัญเป็นลำดับแรก เพื่อตัดวงจรรายใหม่ การสร้างภูมิคุ้มกันต่อเด็กปฐมวัย และขยายการป้องกันโดยใช้โซเชียลมีเดีย ให้ครอบคลุมประชากรให้มากขึ้น

3.6 สร้างเอกภาพ บูรณาการทั้งในระดับนโยบาย ระดับอำนาจการ และปฏิบัติการ โดยจังหวัดเป็นเจ้าภาพ บูรณาการ ให้มีศูนย์แก้ไขปัญหาผู้เสพ/ผู้ติดแบบเบ็ดเสร็จ จังหวัดละ 1 แห่ง แบบ one stop service

4) วิจัยผลดำเนินการตามประมวลยาเสพติด พ.ศ.2564 เพื่อปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบฯ

5) จัดประชุมคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และกลไกศูนย์อำนาจการ แต่ละระดับ โดยมีแผนอำนาจการ กำกับติดตาม การพัฒนาบุคลากร การใช้ระบบเทคโนโลยีดิจิทัล และใช้การสร้างแรงจูงใจผ่านบำเหน็จพิเศษต่อบุคลากรยาเสพติด การเลื่อนตำแหน่ง การโยกย้าย ที่เป็นระบบและต่อเนื่อง

6) จัดระบบติดตาม ประเมินผลเชิงพื้นที่ เชิงวิชาการ

7) สำนักงาน ป.ป.ส. ในฐานะหน่วยงานเจ้าภาพแผนบูรณาการ จัดทำรายงานผลการติดตามและประเมินผล การดำเนินงานป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหา ยาเสพติด เสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้รับทราบอย่างน้อย ปีละหนึ่งครั้ง และเสนอรายงานพร้อมด้วยข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรีต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา

แนวทางขับเคลื่อน แผนระยะกลาง (2-3 ปี)

1) นำผลการติดตาม ประเมินผล และผลวิจัย วิชาการ การจัดการองค์ความรู้ มาใช้ในทบทวนผลดำเนินการ เพื่อพัฒนายุทธศาสตร์ แผนงาน/โครงการให้มีประสิทธิภาพ

2) จัดเวทีวิพากษ์แผนบูรณาการฯ โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

3) คัดกรอง/ปรับ/เพิ่มหน่วยงานร่วมแผนบูรณาการ ที่ตอบสนองตัวชี้วัด ด้านความรับผิดชอบภารกิจ

4) จัดเวทีวิพากษ์แผนบูรณาการฯ โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อยกระดับตามนโยบายฯ และประมวลกฎหมายยาเสพติด ดำเนินการตามแผนระยะสั้นต่อเนื่อง และขยายเชิงปริมาณ/คุณภาพควบคู่

5) จัดระบบติดตาม ประเมินผล เชิงพื้นที่ เชิงวิชาการ อย่างต่อเนื่อง และนำมาวัดผลการดำเนินงานของ

แผนบูรณาการ และประมวลยาเสพติด พ.ศ.2564 เพื่อจัดทำแผนฯ และพัฒนากระบวนการงานในปีถัดไป

6) จัดประชุมคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และกลไกศูนย์อำนวยการ แต่ละระดับ โดยมีแผนอำนวยการ กำกับติดตาม การพัฒนาบุคลากร การใช้ระบบเทคโนโลยีดิจิทัล และใช้การสร้างแรงจูงใจผ่านบำเหน็จพิเศษ ต่อบุคลากรยาเสพติด การเลื่อนตำแหน่ง การโยกย้าย ที่เป็นระบบและต่อเนื่อง

7) รวบรวมและประมวลปัญหา อุปสรรคในการดำเนินการตามประมวลยาเสพติด พ.ศ.2564

8) เจ้าภาพแผนบูรณาการ จัดทำรายงานเสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้รับทราบอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง และเสนอ รายงานพร้อมด้วยข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรีต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา

แนวทางขับเคลื่อน แผนระยะยาว (4-5 ปี)

1) ยกย่องระดับแผนบูรณาการป้องกันปราบปราม และบำบัดรักษายาเสพติด ให้เป็น 1 ใน 5 ของแผนงาน บูรณาการฯ (ทั้งประเทศมี 15 แผนงาน) ที่ตอบสนองสัมฤทธิ์ของแผนได้อย่างเป็นรูปธรรม

2) เชื่อมโยงแผนบูรณาการป้องกันปราบปราม และบำบัดรักษายาเสพติด เข้ากับแผนงานด้านความมั่นคง ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงสนับสนุนแสวงประโยชน์จากแผนงานในยุทธศาสตร์ 5 ด้าน ของยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

3) จัดเวทีวิพากษ์แผนบูรณาการฯ โดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อยกระดับตามนโยบาย และ ประมวลกฎหมายยาเสพติด ดำเนินการตามกรอบสำคัญตามแผนระยะกลาง โดยขยายเชิงปริมาณ/คุณภาพ

4) จัดระบบติดตาม ประเมินผล เชิงพื้นที่ เชิงวิชาการ อย่างต่อเนื่อง และนำมาวัดผลการดำเนินงานของ แผนบูรณาการ พร้อมนำผลวิจัย วิชาการ การจัดการองค์ความรู้ และพิจารณาประกอบการจัดทำแผน 5 ปีถัดไป

5) เจ้าภาพแผนบูรณาการ จัดทำรายงานเสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้รับทราบ และเสนอรายงานพร้อมด้วย ข้อสังเกตของคณะรัฐมนตรีต่อสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา

2.2.4.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1) แผนบูรณาการป้องกันปราบปราม และบำบัดรักษายาเสพติด มีเป้าหมายและวัตถุประสงค์การดำเนินงาน ที่มีความเชื่อมโยงสอดคล้องกัน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ คุ่มค่า และไม่ซ้ำซ้อน

2) บรรลุผลสัมฤทธิ์ของแผนบูรณาการฯ คือ ปัญหายาเสพติดได้รับการแก้ไขจนไม่ส่งผลกระทบต่อการบริหาร และพัฒนาประเทศ

2.3 ภาวะผู้นำเพื่อการขับเคลื่อนข้อเสนอ

1) **ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์** สามารถสร้างและกำหนดเป้าหมายในอนาคต และสามารถขับเคลื่อนองค์กร/ทีมงาน ผ่าน สภาพแวดล้อม ผ่านปัญหาอุปสรรค ไปสู่เป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) **ผู้นำเชิงบูรณาการ** ผสมผสานแนวคิดแนวปฏิบัติในการนำ โดยมุ่งเน้นการมีปฏิสัมพันธ์ ทางบวกใน 4 ระดับ คือ ระดับบุคคล กลุ่ม องค์กร และสังคม เพื่อประโยชน์สูงสุดขององค์กร

3) **ผู้นำที่ยึดหลักธรรมาภิบาล** ยึดหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ประกอบด้วยหลัก 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

3. แผนพัฒนาตนเอง

(ข้อมูลส่วนบุคคลไม่เผยแพร่)

บรรณานุกรม

ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 –2580). (2561, ตุลาคม 13). ราชกิจจานุเบกษา, 135(82ก)

สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ. (2565)

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ (พ.ศ.2566-2570) (มติ ครม. 17 สิงหาคม 2566)

สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2564)

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 –2580) (ประกาศฉบับลงวันที่18 เมษายน 2562).

สำนักนายกรัฐมนตรี, สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566-2570)

กระทรวงการคลัง, สำนักงบประมาณ. (2561)

พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ.2561. (2561, พฤศจิกายน 11). ราชกิจจานุเบกษา, 135(92ก)

กระทรวงยุติธรรม, สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2564)

พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564 และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดียาเสพติด (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2564

กระทรวงยุติธรรม, สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2566)

นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการป้องกัน ปราบปราม และแก้ไขปัญหายาเสพติด (พ.ศ.2566-2570) กระทรวงยุติธรรม, สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2566)

แผนปฏิบัติการป้องกัน ปราบปรามและแก้ไขปัญหายาเสพติด 2566

กระทรวงยุติธรรม, สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2566)

แผนบูรณาการป้องกัน ปราบปรามและบำบัดรักษา ยาเสพติด 2566

บริษัท ทริส คอร์ปอเรชั่น จำกัด, (2564)

สรุปผลการติดตามและประเมินผล จากการทดสอบกรอบแนวคิดกระบวนการ ขั้นตอนและวิธีการ ในการติดตามประเมินผลแผนงานบูรณาการที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ในระยะก่อนการจัดสรรงบประมาณ ระหว่างการจัดสรรงบประมาณ และภายหลังจากการใช้จ่ายงบประมาณ. (2564)

นายเดชาภิวัดน์/ ณ สงขลา// (2563) การศึกษาระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ ตาม

หลัก นิติธรรม หลักสูตรหลักนิติธรรมเพื่อประชาธิปไตย รุ่นที่ 2 วิทยาลัยรัฐธรรมนูญ สถาบันรัฐธรรมนูญศึกษา

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ สืบค้นเมื่อ 10 เมษายน 2566 จาก http://elibrary.constitutionalcourt.or.th/document/documents/documents/Individual_Study_122.pdf

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, (2546) คู่มือเทคนิคและวิธีบริหารจัดการตามแนวทางการ

บริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี การบริหารราชการแบบบูรณาการ

ภาคผนวก

ผนวก 1

กรอบแนวคิดในการประเมินผลแผนบูรณาการการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษายาเสพติด ห้วงปี 2561-2563 โดยสำนักงานงบประมาณ มอบหมาย บริษัททริส คอร์ปอเรชั่น จำกัด ทำการประเมิน

แบ่งออกเป็น 2 ระดับ ได้แก่ การติดตามและประเมินผลระดับแผนงานบูรณาการฯ และการติดตามและประเมินผลแผนงานโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการฯ

ระดับที่ 1 การติดตามและประเมินผลระดับแผนงานบูรณาการฯ :

เป็นการประเมิน เพื่อตัดสินใจความเหมาะสมในภาพรวมของการขอรับการจัดสรรงบประมาณของแผนงานบูรณาการฯ การพิจารณาประสิทธิภาพและความก้าวหน้าในการดำเนินงานของแผนงานบูรณาการฯ ในระหว่างการใช้จ่ายงบประมาณ และความสำเร็จของการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการเชื่อมโยงไปสู่การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ประเทศ โดยสำนักงานงบประมาณจะเป็นผู้พิจารณาผลการประเมินในระดับที่ 1 เพื่อเทียบเคียงแผนงานบูรณาการฯ ทุกแผนงานที่ขอรับการจัดสรรงบประมาณทั้งหมด

การติดตามและประเมินผลก่อนการจัดสรรงบประมาณ :

มิวตูประสงค์ : เพื่อเป็นเครื่องมือในการพิจารณาก่อนการลงความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของการขับเคลื่อนแผนงานบูรณาการฯ และเกิดความมั่นใจว่าประเด็น (Agenda) แผนงานบูรณาการฯ ขับเคลื่อนทิศทางประเทศให้เกิดการพัฒนาเปลี่ยนแปลง การสนับสนุนครอบคลุมทั้งวิธีการกลุ่มเป้าหมาย และพื้นที่เป้าหมาย

การติดตามและประเมินผลระหว่างการใช้จ่ายงบประมาณ :

วัตถุประสงค์ : เพื่อกำกับติดตามการดำเนินงานตามแผนงานบูรณาการฯ ให้เป็นไปตามแผนงาน และเป้าหมายที่วางไว้ โดยพิจารณาจากประสิทธิภาพการบริหารจัดการโครงการให้มีความก้าวหน้าเป็นไปตามแผนงานที่วางไว้ และเพื่อให้มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการดำเนินการตามระเบียบว่าด้วยการโอนงบประมาณรายจ่ายบูรณาการฯ รวมทั้งเพื่อกำกับดูแล และเร่งรัดการดำเนินการ โดยพิจารณาครอบคลุมใน 2 มิติ ดังนี้

1) มิติประสิทธิภาพ (Efficiency) พิจารณาเกี่ยวกับความก้าวหน้าของการบริหารแผนงานโครงการและการเบิกจ่ายงบประมาณโดยรวมมีการดำเนินการและการเบิกจ่ายเป็นไปตามแผนงานที่วางไว้หรือไม่

2) มิติประสิทธิผล (Effectiveness) พิจารณาความก้าวหน้าของการนำส่งผลผลิต และผลลัพธ์ตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ โดยเทียบกับเป้าหมายในช่วงเวลาที่ประเมินผล

การติดตามและประเมินผลภายหลังการใช้จ่ายงบประมาณ :

วัตถุประสงค์ : เพื่อประเมินผลความสำเร็จของการจัดสรรและใช้จ่ายงบประมาณในการดำเนินการตามแผนงานบูรณาการฯ โดยพิจารณาครอบคลุมทั้งประสิทธิภาพการดำเนินงาน ความคุ้มค่า ผลที่เกิดจากแผนงานบูรณาการ โดยการประเมินผลเป็นการพิจารณาผลการดำเนินการทั้ง 5 มิติ ดังนี้

1) มิติความสอดคล้อง (Relevance) พิจารณาว่าผลสัมฤทธิ์จากการดำเนินการในมิติประสิทธิผล และหรือผลกระทบนั้น สามารถนำส่งเป้าหมาย (Goal) ตามเป้าหมายที่วางไว้ของแผนงานบูรณาการได้มากน้อยเพียงใด หากพบว่า KPIs ในระดับ Agenda บรรลุเป้าหมาย แต่ไม่สามารถผลักดันให้ Goal ของแผนงานบูรณาการบรรลุเป้าหมายได้ จะต้องมาทบทวนกลไกการดำเนินการ

2) มิติประสิทธิภาพ (Efficiency) พิจารณาว่าในท้ายที่สุดแผนงานโครงการส่วนใหญ่สามารถขับเคลื่อนให้เป็นไปตามแผนงานโครงการที่วางไว้ได้หรือไม่ มีประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณที่ดีอย่างไร เกิดความคุ้มค่า รวมทั้งประสิทธิภาพที่เกิดขึ้นจากการบูรณาการฯ ลดค่าใช้จ่ายงบประมาณที่ซ้ำซ้อน

3) มิติประสิทธิผล (Effectiveness) พิจารณาการบรรลุผลผลิต และผลลัพธ์ตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ เทียบกับเป้าหมายที่กำหนด การพิจารณามุ่งเน้นที่ระดับ KPIs ในระดับ Agenda

4) มิติผลกระทบ (Impact) พิจารณาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการในภาพรวมของแผนงานบูรณาการ โดยในการกำหนด KPIs ผลกระทบ หน่วยงานกำหนดช่วงประเมินผล เช่น 1 ปี 3 ปี เป็นต้น

5) มิติความยั่งยืน (Sustainable) พิจารณาข้อมูลที่สะท้อนความยั่งยืนของโครงการ

ระดับที่ 2 การติดตามและประเมินผลแผนงานโครงการภายใต้แผนงานบูรณาการ

โดยแบ่งการติดตามและประเมินผลออกเป็น 3 ช่วงระยะเวลา ดังนี้

การติดตามและประเมินผลก่อนการจัดสรรงบประมาณ :

วัตถุประสงค์ : เพื่อเป็นเครื่องมือในการกลั่นกรองแผนงานโครงการตามคำของงบประมาณภายใต้แผนงานบูรณาการฯ ช่วยให้โครงการเป็นไปตามทิศทางสอดคล้องกับเป้าหมายทิศทางของแผนงานบูรณาการที่วางไว้ และให้การจัดสรรงบประมาณเป็นไปอย่างเหมาะสมยิ่งขึ้น โดยพิจารณาจาก 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1) มิติความสอดคล้อง (Relevance) พิจารณาโครงการที่ขอรับการจัดสรรงบประมาณ มีความสอดคล้องในประเด็นต่าง ๆ ได้แก่ 1) ยุทธศาสตร์ประเทศ (ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายด้านความมั่นคง นโยบายรัฐบาลหรือมติ ครม.) 2) สอดคล้องของแผนงานบูรณาการฯ 3) สอดคล้องกับภารกิจหน่วยงาน 4) ความสอดคล้องของกิจกรรมกับวัตถุประสงค์

2) มิติประสิทธิภาพ (Efficiency) พิจารณาการบูรณาการของโครงการกับหน่วยงานอื่น ความเป็นไปได้ของกิจกรรมกับระยะเวลา ความเหมาะสมของงบประมาณ ความพร้อม/ศักยภาพใช้ทรัพยากร และการบริหารความเสี่ยง

3) มิติประสิทธิผล (Effectiveness) พิจารณาความเป็นไปได้ของผลผลิตโครงการสามารถผลักดันตัวชี้วัดและเป้าหมายผลลัพธ์ได้ ตัวชี้วัดผลลัพธ์สะท้อนความสำเร็จในระดับการใช้ประโยชน์ของผลผลิต การจัดเก็บข้อมูลและประเมินผลลัพธ์ที่น่าเชื่อถือ เป้าหมายของผลผลิตสมเหตุสมผลกับงบประมาณ ระยะเวลา

4) มิติผลกระทบ (Impact) พิจารณาผลกระทบที่เกิดขึ้นโดยคาดการณ์เกิดผลกระทบเชิงบวกและการจัดการผลกระทบเชิงลบ (ถ้ามี)

5) มิติความยั่งยืน (Sustainable) พิจารณาจากการบริหารความเสี่ยง เพื่อนำไปสู่ความยั่งยืนของโครงการ

การติดตามและประเมินผลระหว่างการใช้จ่ายงบประมาณ :

วัตถุประสงค์ : ติดตามกำกับกับการดำเนินการแผนงานโครงการ ตลอดจนการจัดการความเสี่ยงและการบริหารจัดการโครงการให้เป็นไปตามแผนงาน/เป้าหมายที่วางไว้ โดยการประเมินผลครอบคลุมใน 2 มิติ ดังนี้

1) มิติประสิทธิภาพ (Efficiency) พิจารณาเกี่ยวกับความก้าวหน้าของการบริหารแผนงานโครงการและการเบิกจ่ายงบประมาณของโครงการ มีการดำเนินการและการเบิกจ่ายเป็นไปตามแผนงานที่วางไว้หรือไม่ โดยการเบิกจ่ายจะใช้ตัวเลขผลการเบิกจ่ายเทียบกับค่าเป้าหมายแผนงานโครงการ

2) มิติประสิทธิผล (Effectiveness) พิจารณาความก้าวหน้าของการนำส่งผลผลิต และผลลัพธ์ตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ของโครงการ โดยเทียบกับเป้าหมายในช่วงเวลาที่ประเมินผล หากโดยภาพรวมพบว่าโครงการส่วนใหญ่มีความก้าวหน้าตามเป้าหมายที่วางไว้ ก็นับว่าเป็นโครงการที่มีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ

การติดตามและประเมินผลภายหลังการใช้จ่ายงบประมาณ :

วัตถุประสงค์ : ประเมินความสำเร็จของแผนงานโครงการ ครอบคลุมทั้งประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ผลกระทบ ความยั่งยืน ที่จะเชื่อมโยงไปสู่การประเมินความสอดคล้องของโครงการ ในการสนับสนุนเป้าหมายแผนงานบูรณาการฯ โดยเป็นการพิจารณาผลการดำเนินการทั้ง 5 มิติ ดังนี้

1) มิติความสอดคล้อง (Relevance) พิจารณาว่าผลสัมฤทธิ์จากการดำเนินการในมิติประสิทธิภาพ และหรือผลกระทบของโครงการนั้น สามารถนำส่งผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย KPIs ในระดับ Agenda ที่เป็น Joint KPIs หากพบว่า KPIs ในระดับโครงการบรรลุผล แต่ระดับ Agenda ไม่บรรลุเป้าหมาย จะต้องทบทวน

2) มิติประสิทธิภาพ (Efficiency) พิจารณาว่าในท้ายที่สุดแผนงานโครงการส่วนใหญ่สามารถขับเคลื่อนให้เป็นไปตามแผนงานโครงการที่วางไว้ได้หรือไม่ มีประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้อย่างไร

3) มิติประสิทธิผล (Effectiveness) พิจารณาการบรรลุผลผลิต และผลลัพธ์ตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ โดยเทียบกับเป้าหมายที่กำหนด โดยมุ่งเน้นระดับ KPIs ในระดับโครงการ และการสนับสนุน KPIs ระดับ agenda

4) มิติผลกระทบ (Impact) พิจารณาผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการของโครงการโดยในการกำหนด KPIs ผลกระทบ หน่วยงานสามารถกำหนดช่วงระยะเวลาในการประเมินผลได้ เช่น 1 ปีหรือ 3 ปี เป็นต้น

5) มิติความยั่งยืน (Sustainable) พิจารณาข้อมูลที่สะท้อนความยั่งยืนของโครงการ นำกรอบแนวคิดและวิธีการติดตามและประเมินผลมาทดสอบกับแผนงานบูรณาการฯ

ผนวก 2

ข้อเสนอในการยกระดับแผนบูรณาการป้องกัน ปราบปราม และบำบัดรักษาปัญหายาเสพติด

1) **ใช้ข้อมูล สถิติ สำคัญ** ในการกำหนดสถานการณ์ปัญหา ระดับความรุนแรง ความชุกของพื้นที่ ได้แก่ สถิติการจับกุม การบำบัดรักษา ตัวยา กลุ่มผู้ค้าและผู้เสพ (อายุ เพศ อาชีพ การศึกษา) ระดับการค้า (รายสำคัญ รายนกลาง รายย่อย) และระดับการเสพ (ใช้ เสพ ติด) ข้อมูลจาก UNODC หรือแหล่งข่าวต่างๆ เพื่อใช้ประกอบการจัดทำแผนงาน/โครงการ ที่สอดคล้องกับสภาพ/ประเภทปัญหา ระดับความรุนแรง เพื่อกำหนดกลุ่ม/พื้นที่เป้าหมาย

2) **ปรับกรอบความคิด** จากการปลอดยาเสพติด หรือไม่มียาเสพติด โดยกำหนดกรอบเป้าหมายทางนโยบายใหม่เป็น “เพื่อสร้างความปลอดภัยจากยาเสพติด และทำให้ยาเสพติดไม่ส่งผลกระทบต่อในด้านต่าง ๆ ทั้งในครอบครัว สังคม ชุมชน” หากบรรลุเป้าหมายในเรื่องนี้ จะทำให้สังคมไม่มีอาชญากรรมความรุนแรงจากยาเสพติด สังคมมีความปลอดภัย คนมีความเชื่อมั่น และเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ในทางปฏิบัติ โดยมีฐานความคิดสำคัญ ดังนี้

2.1 ไม่มองว่ายาเสพติดเป็นสิ่งชั่วร้ายที่ต้องขจัดให้หมดสิ้น เพราะเป็นไปได้ที่จะจัดการได้จริง

2.2 ยกเลิกกรอบแนวคิดที่จะทำให้ยาเสพติดเป็นศูนย์

2.3 ผู้เสพยาเสพติดจะจำแนกออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือ พวกที่สร้างผลกระทบกับพวกที่ไม่ได้สร้างผลกระทบ ผู้เสพส่วนใหญ่ มักเป็นผู้เสพที่ไม่สร้างผลกระทบ ส่วนผู้เสพที่สร้างผลกระทบ ได้แก่ ผู้เสพ ที่มีอาการเสพติด ผู้ติดที่มีอาการทางจิตเวช ผู้มีแนวโน้มก่อความรุนแรง ฯลฯ

2.4 การสร้างผลกระทบ ได้แก่ ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับครอบครัว ชุมชน สังคม ทั้งในด้าน ความรุนแรง อาชญากรรม ความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน ฯลฯ

2.5 มีการจำแนกประเภทของยาเสพติด เริ่มใช้ประโยชน์กับยาเสพติดในด้านต่าง ๆ ให้มากขึ้น ปรับความสัมพันธ์ระหว่างคนกับยาเสพติดให้เหมาะสม ยืดหยุ่น ฯลฯ

3. **สร้างระบบจัดทำแผน การติดตามประเมินผล แบบมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน** โดยให้ภาคประชาชน ภาคประชาสังคม ผู้ส่วนได้ส่วนเสีย เข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมขับเคลื่อน ร่วมติดตาม และร่วมรับผลจากงาน

3.1 พิจารณาปรับปรุงการบริหารจัดการภาครัฐในด้านแผนงาน งบประมาณ การกำหนดภารกิจ ในด้านยาเสพติดให้สอดคล้องกับประมวลกฎหมายยาเสพติด พ.ศ. 2564 ที่สำคัญ ได้แก่

- ปรับปรุงโครงสร้างการจัดทำแผนงาน งบประมาณด้านยาเสพติดแบบบูรณาการ

- ปรับเป้าหมาย ตัวชี้วัด มาตรการ แนวทาง กรอบกิจกรรมให้สอดคล้องกับประมวลกฎหมายยาเสพติด

- ปรับโครงสร้างของบทบาท ภารกิจหน่วยงานตามประมวลกฎหมายยาเสพติด ระหว่างส่วนกลางกับพื้นที่

- ปรับ/เพิ่มบทบาทของจังหวัดและพื้นที่ในการบริหารจัดการการแก้ไขปัญหายาเสพติด ภายใต้กรอบของประมวลกฎหมายยาเสพติด ภายใต้หลักการจังหวัดเป็นเจ้าของปัญหาในพื้นที่

- สนับสนุนกรอบกิจกรรมและงบประมาณ กับกิจกรรมที่กำหนด ตามประมวลกฎหมายยาเสพติด

3.2 ให้ สำนักงาน ป.ป.ส.ร่วมกับสำนักงานงบประมาณ สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงาน ความมั่นคงแห่งชาติ และ สำนักงาน กพร. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พิจารณาจัดทำ กรอบมาตรการ แนวทาง แผนงานและกิจกรรมสำคัญที่จะต้องกำหนดขึ้นใหม่ ให้สอดคล้องกับประมวล กฎหมายยาเสพติด และเสนอ คณะกรรมการ ป.ป.ส. ให้ความเห็นชอบ

4) ลดวัฏจักรการแก้ไขปัญหายาเสพติดรูปแบบเดิม ที่ขาดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล โดยเน้นใช้งานวิจัย งานวิชาการ การจัดการองค์ความรู้ (Knowledge Management) และตัวแบบที่ดี (Best Practice) ในการ ขับเคลื่อน โดยดำเนินการ (1) ใช้งานป้องกัน พัฒนา นำกิจกรรมปราบปราม (2) ขับเคลื่อนงานชุมชนในพื้นที่ (3) เน้นชักชวนหัวใจให้ผู้เสพเข้ารับการบำบัดรักษาโดยสมัครใจ มีระบบติดตามช่วยเหลือต่อเนื่อง (4) เพิ่มบทบาท ของชุมชน/ ประชาชน ในการร่วมเป็นเจ้าของปัญหา โดยรัฐเป็นผู้สนับสนุน ดูแลความปลอดภัย และจัดสรร ทรัพยากรที่เหมาะสม (5) กำหนดเป้าหมายเชิงปริมาณ ควบคู่กับเชิงผลลัพธ์หรือผลกระทบ

5) กำหนดนโยบายแกนกลางเพื่อยกระดับความร่วมมือระหว่างประเทศ เพื่อผลสัมฤทธิ์ด้านการสกัดกั้นการ นำเข้ายาเสพติดสู่ประเทศไทย โดยมีกลยุทธ์ ดังนี้

5.1 บทบาทแกนสำคัญ ในการยกระดับความร่วมมือระหว่างประเทศด้านยาเสพติด ทั้งจากประเทศภายนอก ภูมิภาค/ประเทศในอาเซียน โดยเฉพาะประเทศอนุภูมิภาคที่ได้รับผลกระทบจากยาเสพติดในสามเหลี่ยมทองคำ

5.2 บทบาทของผู้นำรัฐ ผลักดันให้ผู้นำของรัฐในทุกประเทศได้มีข้อตกลงพันธะสัญญา การยกระดับความร่วมมือด้านยาเสพติดในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อสร้างยุทธศาสตร์การสกัดกั้นยาเสพติดในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ

5.3 แผนความร่วมมือ 5 ปี ผลักดันให้เกิดแผนความร่วมมือเพื่อสกัดกั้นยาเสพติดในสามเหลี่ยมทองคำ ใน ระยะ 5 ปี โดยยกระดับความร่วมมือในทุกมาตรการ มีกลไกและกำลัง ปฏิบัติการร่วมกันอย่างชัดเจน

5.4 ยกระดับความร่วมมือเฉพาะประเทศ ผลักดันให้เกิดการยกระดับความร่วมมือ เฉพาะประเทศ ในสามเหลี่ยมทองคำที่สำคัญ ได้แก่ เมียนมา สปป.ลาว จีน ฯลฯ ในรูปแบบต่างๆ ให้ทันกับสถานการณ์

5.5 ความช่วยเหลือ เป็นแกนสำคัญในการประสานความช่วยเหลือกับประเทศต่าง ๆ ให้กับประเทศใน สามเหลี่ยมทองคำ เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งในการแก้ไขปัญหายาเสพติด และปัญหาที่เกี่ยวข้อง

5.6 ภารกิจร่วมแบบบูรณาการ แสวงความร่วมมือกับประเทศที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกัน ปราบปราม แก้ไข ปัญหายาเสพติด และอาชญากรรมที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การพนันออนไลน์ การฟอกเงิน ฯลฯ

65) นโยบายเชิงรุกเพื่อรับมือกับอาชญากรรมยาเสพติดในรูปแบบใหม่ ไม่ให้ส่งผลกระทบต่อ ความมั่นคง ปลอดภัยของชุมชน สังคม โดยสามารถแบ่งออกเป็นอาชญากรรม 3 ลักษณะ ได้แก่

- **ลักษณะที่ 1 อาชญากรรมความรุนแรงที่ส่งผลต่อชีวิต** ร่างกายของประชาชน สังคม และชุมชน **เกินกว่าระดับปกติ** ได้แก่ การก่ออาชญากรรมรุนแรงของกลุ่มผู้เสพยาเสพติดที่มีอาการทางจิตหรือภาวะทาง จิตเวช ซึ่งเพิ่มมากขึ้นทั้งความถี่และระดับความรุนแรง เพื่อรองรับปัญหาได้อย่างเพียงพอ และทันสถานการณ์

- **ลักษณะที่ 2** อาชญากรรมองค์กรที่เชื่อมโยงเป็นเครือข่าย มีการกระทำความผิดหลายประเภท เชื่อมโยงกันทั้งในและต่างประเทศ เช่น การฟอกเงิน สถานบันเทิง การพนันออนไลน์ ยาเสพติด การทุจริตของเจ้าหน้าที่ คนต่างด้าว ฯลฯ ซึ่งจะต้องใช้กฎหมายหลายฉบับในการดำเนินการต่อองค์กรอาชญากรรม

- **ลักษณะที่ 3** อาชญากรรมยาเสพติดที่ใช้เทคโนโลยีที่ก้าวหน้า ทันสมัย ได้แก่ ความก้าวหน้าทางขนส่งโลจิสติกส์และความก้าวหน้าทางออนไลน์ ทั้ง 2 ส่วนนี้ ได้ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง การสั่งการ การประสานงาน การขนย้าย การลำเลียงยาเสพติด การติดต่อซื้อขาย ฯลฯ โดยต้องสร้างความพร้อมให้กับกลไก เครื่องมือ บุคลากร อำนาจทางกฎหมาย และการยกระดับ การบูรณาการขึ้นมาใหม่ให้ชัดเจน ดังนี้

1. ต่ออาชญากรรมความรุนแรง สร้างความพร้อมในการรับมือต่ออาชญากรรมความรุนแรงที่ส่งผลต่อชีวิต ร่างกายของ บุคคล ชุมชนและสังคม โดยรัฐจะต้องออกแบบโครงสร้าง กลไก ระบบการจัดการแก้ไขปัญหาผู้มีความผิดทางจิตเวช จากยาเสพติดและสาเหตุที่เกี่ยวข้อง เพื่อลดการเกิดอาชญากรรมความรุนแรงในพื้นที่ จะต้องกำหนดบทบาท กลไก โครงสร้าง การมอบหมายความรับผิดชอบให้กับหน่วยงานที่ชัดเจน ประเมินขนาดปริมาณปัญหา กับ ศักยภาพที่รองรับ และจัดทำแผนพัฒนาเสริมประสิทธิภาพให้เพียงพออย่างเร่งด่วน สร้างระบบป้องกันเหตุเกิดจากอาชญากรรมความรุนแรงดังกล่าว ทั้งการสำรวจและประเมินบุคคล กลุ่มผู้มีโอกาสเสี่ยงสูง การมีมาตรการ แทรกแซง/intervention เพื่อป้องกันเหตุ การส่งต่อ การแจ้งเตือน การระงับเหตุต่าง ๆ การ บำบัดกับกลุ่มผู้มีความผิดทางจิตเวชจากยาเสพติดหรือสาเหตุอื่น ๆ อย่างเพียงพอทั้งระบบ การเตรียมการกลับสู่สังคมตามปกติ ทั้งในด้านการดูแลรักษาต่อเนื่อง การติดตามอาการ การพัฒนาอาชีพ การยอมรับในชุมชน การเฝ้าระวัง ฯลฯ รวมทั้งการประเมินประสิทธิภาพของระบบมิให้เกิดขึ้นเองตามยถากรรม ซึ่งจะไม่สามารถควบคุมปัญหาได้

2. ต่ออาชญากรรมองค์กรเครือข่าย จัดองค์กรที่สามารถควบคุมได้ต่างจากรูปแบบคณะทำงานแบบ การ บูรณาการกลไก เครื่องมือ การใช้อำนาจตามกฎหมายหลายฉบับ และชุดปฏิบัติการของหน่วยต่าง ๆ มาทำงานร่วมกันอย่างเป็น ระบบ และเป็นเอกภาพ ตัวแบบที่น่าสนใจของสหรัฐอเมริกา ได้แก่ การบูรณาการหน่วยงานบังคับใช้กฎหมายในพื้นที่ ปัญหารุนแรงมาก เกินกว่ากำลังปกติจะเข้าแก้ไขปัญหาได้ เรียกว่า HIDTA/ High Intensifying Drugs Trafficking Area

3. ต่ออาชญากรรมที่ใช้เทคโนโลยีการขนส่งและสื่อสาร สร้างความพร้อมในการรับมือต่ออาชญากรรมยาเสพติดทางเทคโนโลยี โลจิสติกส์และทางออนไลน์ ซึ่งกำลังมีแนวโน้มเปลี่ยนโครงสร้างของ supply chain ด้านยาเสพติดในประเทศไทยทั้งในด้านรูปแบบและโครงสร้างการค้า การติดต่อ การขาย การลำเลียง การเงิน ในธุรกิจยาเสพติดยุคใหม่ มาแทนที่ การขายยาเสพติดแบบเดิม เกิดการติดต่อตรงระหว่างผู้ผลิต หรือผู้จำหน่าย และผู้เสพยาเสพติด ลดบทบาท คนกลาง จึงเกิดการกระจายยาเสพติดอย่างกว้างขวางในยุคใหม่

7) ให้ความสำคัญในการปราบปรามทำลายโครงสร้างเครือข่ายการค้า การตัดวงจรการเงินให้มากขึ้น โดยใช้นโยบายด้านปราบปรามและบังคับใช้กฎหมายในกระบวนการยุติธรรม ดังนี้

7.1 เน้นหนักทำลายโครงสร้างเครือข่ายการค้ายาเสพติดรายสำคัญ การตัดวงจรการเงิน และอำนาจอิทธิพล ผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้อง ด้วยกระบวนการยุติธรรมที่บูรณาการ สุจริต มีประสิทธิภาพ

7.2 สกัดกั้นยาเสพติดตามแนวชายแดน เพื่อลดปริมาณยาเสพติดเข้าประเทศ โดยเพิ่มประสิทธิภาพการข่าวกรองนอกประเทศ ใช้เทคโนโลยีการสกัดกั้นตามแนวชายแดนในพื้นที่สำคัญ บันทวนโครงสร้างการค้ายาเสพติดและการเงินตามแนวชายแดน และเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนตามแนวชายแดนให้มากขึ้น

7.3 มุ่งตัดวงจรการค้าและการเงินทางกฎหมายทุกฉบับและทุกประเภทความผิด เพื่อทำลายโครงสร้างเครือข่ายการค้ายาเสพติดสำคัญ พัฒนาระบบการข่าว การสืบสวนและบังคับใช้กฎหมายให้สนับสนุนกัน

7.4 ยกระดับการบูรณาการให้มากขึ้น ทั้งบูรณาการหน่วยงาน กำลัง อำนาจทางกฎหมายให้ ครอบคลุมการกระทำความผิดทุกประเภท โดยการสร้างกำลังปฏิบัติให้มากพอในการสืบสวนปราบปราม เครือข่ายการค้ารายสำคัญ

7.5 ยกระดับการปราบปรามกลุ่มการค้ายาเสพติดทางเทคโนโลยี เร่งพัฒนาหน่วยงานทางเทคโนโลยีให้มากขึ้น เพื่อขยายการสืบสวน ปราบปรามที่ใช้เทคโนโลยี และโซเซียลมีเดียในการค้ายาเสพติด

7.6 สร้างระบบควบคุม ตรวจสอบการใช้อำนาจโดยมิชอบ การเรียกรับผลประโยชน์ต่าง ๆ โดยให้มีการลงโทษอย่างจริงจัง เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในความบริสุทธิ์ ยุติธรรม รวมทั้ง ให้ความคุ้มครองเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้วยความเสียสละ จริงจัง มิให้ถูกกลั่นแกล้งในด้านต่างๆ

7.7 ปฏิบัติการลดความเดือดร้อนของประชาชนทัน่วงทีโดยให้ทุกจังหวัดและอำเภอ จัดกำลังบูรณาการปฏิบัติงานเป็นทีมเคลื่อนที่เร็ว เพื่อปฏิบัติงานลดความเดือดร้อนของประชาชนจากยาเสพติด

7.8 บูรณาการหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ในการรวบรวมพยานหลักฐาน ฟ้องคดี และบังคับโทษให้ขยายผลเชื่อมโยงไปยังเครือข่ายการค้า และตัดวงจรทางการเงินโดยใช้อำนาจทางกฎหมายต่าง ๆ

8. สร้างพื้นที่ปลอดภัยจากยาเสพติดทั่วประเทศ กำหนด Roadmap เชิงพื้นที่ และมีกิจกรรมตลอดกระบวนการ มีการประเมินเพื่อต่อยอด ตรงกับความเป็นจริง โดยมุ่งเป้าหมาย เพื่อสร้างพื้นที่ปลอดภัยจากยาเสพติด ไม่ใช่พื้นที่ปลอดยาเสพติด โดยปรับความคิดการแก้ไขปัญหายาเสพติดใหม่ ดังนี้

8.1 จุดอ่อนที่ผ่านมา การแก้ไขปัญหายาเสพติดเชิงพื้นที่ ไม่สามารถบรรลุผลได้ในปีเดียว ต้องดำเนินการหลายปีต่อเนื่อง การมี Roadmap มีกระบวนการต่อเนื่อง จึงจะบรรลุเป้าหมาย สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างยั่งยืน

8.2 มิติใหม่เชิงพื้นที่ ให้ความสำคัญในระดับตำบล เพราะมีกลไกหน่วยบริหารปกครองท้องถิ่น/ท้องที่ ข้อมูล งบประมาณ หน่วยงานของรัฐ ฯลฯ ที่ครอบคลุม รองรับกว่าระดับหมู่บ้าน/ชุมชน

8.3 การประเมินพื้นที่ ชี้สถานภาพยาเสพติด เป็นสิ่งสำคัญที่รัฐควรดำเนินการ หากต้องการแก้ไข ปัญหาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนตามกรอบใหม่ ควรจะประเมินพื้นที่ใน 2 ปีจัด/องค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

1) ประเมินปัญหา ใช้ฐานข้อมูลที่เหมาะสม รอบด้าน เพื่อประเมินและชี้สถานภาพปัญหายาเสพติดในพื้นที่ตำบล ซึ่งควรเป็นฐานข้อมูลที่สามารถระบุตัวตนได้รายบุคคลแทนที่ข้อมูลการสำรวจความคิดเห็นที่กำกวมอยู่

2) ประเมินความเข้มแข็งของพื้นที่ เพื่อสำรวจ สถานภาพความเข้มแข็งเป็นรายพื้นที่ เป็นระยะ ได้แก่

- ระยะที่ 1 ประเมินพื้นที่เดิมที่ได้ทำมา เพื่อทราบสภาพที่แท้จริง ยังมีความเข้มข้นในด้านผู้นำการรวมกลุ่มชุมชน/ประชาคมชุมชน กิจกรรมด้านยาเสพติด การจัดตั้งชุมชน การมีกลไกต่าง ๆ การพึ่งตัวเอง
- ระยะที่ 2 ต่อยอดกิจกรรมไปสู่ความเข้มข้นของพื้นที่เพื่อจะดำเนินการต่อเนื่อง ต่อไปให้ถึงเป้าหมายของ Roadmap การสร้างพื้นที่ให้เข้มแข็ง จากด้านยาเสพติดพัฒนาไปสู่ความยั่งยืนการแก้ไขปัญหา
- ระยะที่ 3 การเฝ้าระวัง เป็นการรักษาพื้นที่โดยจะมีกิจกรรมป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาพลิกกลับมาอีก

8.4 มิติเชิงพื้นที่ในมิติใหม่ มุ่งไปสู่พื้นที่ปลอดภัยจากยาเสพติด ดังนี้

- 1) พื้นที่เป้าหมายปฏิบัติการ ต้องทำให้ปัญหายาเสพติดและปัญหาเกี่ยวเนื่องไม่ส่งผลกระทบต่อชีวิตความปลอดภัยของบุคคล ครอบครัว ชุมชน ประชาชนมีความเชื่อมั่น
- 2) ขยายบทบาท การมีส่วนร่วมของชุมชน ประชาสังคม อาสาต่าง ๆ ให้เข้าร่วมการแก้ไขปัญหาเสพติดให้มากยิ่งขึ้น ไม่มุ่งบทบาทภาครัฐเป็นหลักในการแก้ไขปัญหา ซึ่งจะเป็นจุดสำคัญในระดับ พื้นที่ว่ายั่งยืนหรือไม่
- 3) มีการจำแนกกลุ่มบุคคล ที่จะต้องดำเนินการมากกว่าการเป็น ผู้เสพ ผู้ค้า เช่น ผู้เสพ/ผู้ติด ผู้ที่เสี่ยงต่อการสร้างผลกระทบ ผู้อยู่ระหว่างการดำเนินการต่าง ๆ ฯลฯ และแต่ละลักษณะต้องมีกิจกรรมเฉพาะ เพื่อป้องกันการสร้างผลกระทบต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นจากบุคคลเหล่านี้

8.5 ภาคร่วม การแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่ เป็นภารกิจที่ต้องร่วมกันระหว่างภาครัฐกับชุมชนโดยพิจารณาตามระดับความรุนแรงของปัญหา ความเข้มข้นของชุมชนมากน้อยเพียงใดเพื่อต่อยอดได้อย่างถูกต้อง ความเข้มแข็งของผู้นำในพื้นที่ และความเร่งด่วนของพื้นที่เป้าหมาย ที่ควรดำเนินการ ฯลฯ

8.6 การจัดทำแผนเชิงพื้นที่ พื้นที่เป้าหมายที่กำหนดในระดับตำบล มีการจัดทำแผนการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดและลดผลกระทบในพื้นที่ ภายใต้กรอบแนวทางการแก้ไขปัญหาในพื้นที่อย่างแท้จริง

ประวัติผู้เขียนเอกสารรายงานการศึกษาส่วนบุคคล

ชื่อ - สกุล : นายทิพเมษฐ์ สังขวรรณะ

ประวัติการศึกษา :

ปริญญาตรี นิเทศศาสตรบัณฑิต (นศ.บ.) (การโฆษณาและประชาสัมพันธ์) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
ปีที่สำเร็จการศึกษา : พ.ศ. 2532

ปริญญาโท สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต (สส.ม.) (นโยบายและการวางแผนทางสังคม)
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีที่สำเร็จการศึกษา : พ.ศ. 2544

ประสบการณ์การรับราชการ (ตั้งแต่เริ่มรับราชการ-ปัจจุบัน ไล่เป็นข้อๆ)

พื้นที่	ระยะเวลาการส่งสมประสบการณ์	หมายเหตุ
1) กรมควบคุมการปฏิบัติการทางอากาศ กองทัพอากาศ	8 ปี (พ.ศ.2528-2536)	ราชการประจำ : จ.อุบลฯ ราชการชายแดน : จ.เชียงใหม่ จ.นครราชสีมา จ.พิษณุโลก และ จ.ระยอง
2. กรมการbinพาณิชย์ เขตสาทร กทม. กระทรวงคมนาคม	2 ปี (พ.ศ.2536-2537)	
3. สำนักงาน ป.ป.ส. เขตพญาไท กทม.	1) 2537-2542 กองป้องกันยาเสพติด 2) 2542-2545 สำนักพัฒนาการ ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	พื้นที่เดียวกัน เปลี่ยนชื่อกอง/สำนัก
4. สำนักงาน ปปส. ภาคเหนือ / สำนักงาน ปปส.ภ.5 อ.เมือง จ.เชียงใหม่	1) 2546-2548 สำนักงานป้องกันและ ปราบปรามยาเสพติดภาคเหนือ (สปน.) 2) 2548-2559 สำนักงาน ปปส.ภ.5	พื้นที่เดียวกัน เปลี่ยนชื่อกอง/สำนัก

พื้นที่	ระยะเวลาการส่งสมประสบการณ์	หมายเหตุ
5. สำนักงาน ปปส.ภ.1 เขตหลักสี่ กทม. / อ.ลาดหลุมแก้ว จ.ปทุมธานี	- พ.ศ. 2560 - 2563	สำนักงานเดียวกัน ย้ายที่ตั้งสำนักงาน
6. ศูนย์ปฏิบัติการ สำนักงาน ป.ป.ส. เขตพญาไท กทม.	- พ.ศ. 2563 - 2565	
7. สำนักยุทธศาสตร์ สำนักงาน ป.ป.ส. เขตพญาไท กทม.	- พ.ศ. 2565 - ปัจจุบัน	สถานที่ทำงาน ปัจจุบัน

ผลงานทางวิชาการ

- “แนวทางการพัฒนาเมืองที่เป็นมิตรต่อผู้สูงอายุตามหลัก ธรรมาภิบาล” หลักสูตรประกาศนียบัตรธรรมาภิบาลของผู้บริหาร รุ่น 23 กลุ่มวิชาการที่ 10 สถาบันพระปกเกล้า

รางวัลหรือทุนการศึกษา (เฉพาะที่สำคัญ)

- เข็มยูติธรรมจรัส ชั้นที่ 4 กระทรวงยุติธรรม

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบันและสถานที่ทำงาน

ผู้อำนวยการสำนักยุทธศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด